

B373/27

A BUDAPESTI

II. KER. KIR. EGYET. KATH. FŐGIMNÁZIUM

ÉS

A M. KIR. FERENC JÓZSEF NEVELŐINTÉZET

ÉRTESÍTŐJE

1921—1922.

KÖZZÉTESZI:

NIKOLICS IGNÁC

A FŐGIMN. H. IGAZGATÓJA ÉS A M. KIR. FERENC JÓZSEF
NEVELŐINTÉZET H. KORMÁNYZÓJA

BUDAPEST, 1922.

A BUDAPESTI
II. KER. KIR. EGYET. KATH. FŐGIMNÁZIUM
ÉS
A M. KIR. FERENC JÓZSEF NEVELŐINTÉZET
ÉRTESÍTŐJE

1921—1922.

KÖZZÉTESZI:

NIKOLICS IGNÁC

A FŐGIMN. H. IGAZGATÓJA ÉS A M. KIR. FERENC JÓZSEF
NEVELŐINTÉZET H. KORMÁNYZÓJA

BUDAPEST, 1922.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

I. Iskolánk multja.

Iskolánk története egybeesik a tud. egyetem történetével, melynek kiegészítő része volt, mint «*facultas linguarum*». Pázmány 1615-ben alapította a nagyszombati egyetemet s vezetését a Jézus-társaságra bízta, akiknek 1561-ben ugyanitt alapított gimnáziuma, hosszú szünet után az egyetemmel kapcsolatban kezdte meg újból működését. Ezóta a gimnázium osztozott az egyetem sorsában. «Ami jeles, dicséretes mondatott az egyetemről, az méltán mondatott a gimnáziumról is.. ami gyümölcsöket termett az egyetem, azok mintegy gyökből, a gimnáziumi oktatásból sarjadzottak». Az egyetem valójában csak a gimnáziumi tanítás bevégezése, koronája volt.

Iskolánk a ma fennálló budapesti középiskolák között a legrégebb, mint az 1687 óta működő jezsuita gimnázium közvetlen leszármazottja. Ezt a gimnáziumot gróf Széchenyi György esztergomi érsek alapította. Az 1687—1690. években mint 5 osztályú gimnázium működött, azután a háborús zavargások miatt pár évre elnéptelenedett, majd ismét kifejlődött s a 17. század végén teljes 6 osztályú gimnáziummá lett. Eleinte a rendház épületében, a mai «régii pénzügyminisztériumban» volt elhelyezve. 1747 óta azonban saját épülete volt (Ennek helyén van a mai «új pénzügyminisztérium».) A jezsuita rend feloszlata után ideiglenes állapotban végezte a tanítás munkáját 1773-tól 1777-ig.

1777-ben Mária Terézia az egyetemet Budára helyezte át. A vele kapcsolatos gimnázium azonban Nagyszombatban maradt, itt pedig a régi budai jezsuita gimnázium kapcsolódott az egyetemhez, amely működését a gimnáziummal együtt a királyi palotában ugyanazon évben meg is kezdte.

A gimnáziumnak első igazgatója *Molnár János* szombathelyi kanonok volt, kinek elnöklete alatt ugyanezen év november 5-én tartották az első tanári tanácskozmányt. A tanárok száma kilenc volt, az osztályoké öt, a tanulóké pedig 297.

II. József az egyetemet Pestre helyezte át s az akkor új szervezet nyervén, elvált a gimnáziumtól. A főgimnázium Budán maradt s minthogy ennek következtében az igazgatást, — melyet eddig az egyetemi tanács a főgimnáziumi igazgatóval gyakorolt — az egyetem, a tanulmányi bizottság s a főigazgató is a maga részére követelte, a vitát 1785-iki legfelsőbb rendelet úgy intézte, el, hogy a budai főgimnázium ezentúl a pozsonyi tankerülethez tartozzék.

A tanítás anyaga, módszere, az iskola beállítása teljesen az új tanulmányi rendszernek megfelelő volt, amint erről a fennmaradt tanácskozmányi jegyzőkönyvek tanúskodnak. A tanítás nyelve az 1783-iki rendelet értelmében német volt, de II. József halálával ez a rendelet érvényét veszítette, sőt az 1696-ik évben felsőbb rendelet intézkedik arról, hogy a magyar nyelv és irodalom előadására is tanszék állíttassék.

1803-ban az iskola kibővül, amennyiben az elemi iskolák negyedik osztálya a gimnáziumhoz csatoltatott, s így gimnáziumunk hat osztályúvá fejlődött. Ily alakban adatott át 1832-ik év október 18-án a kegyesrendieknek, akiknek vezetése alatt volt két évtizeden át. Ezen rend, a 48-as eseményekkel szemben tanúsított hazafias magatartása következtében kihalásra ítéltetett, s 1851-ben a gimnáziumot kivették kezükből s helyüket világi tanárok foglalták el. Ugyanezen évben az új tanrendszerhez képest (szaktanítási rendszer) nyolcosztályú államgimnáziummá lett, amely alakban jelenleg is fennáll.

Az abszolutizmus béklyóit iskolánkra is rárakták. A tanítás nyelve ismét német lett, a hazafias tanárokat idegen nemzetiségű s nyelvű tanárok váltották fel, de már 1861-ben újból magyarnyelvű tanerők foglalják el helyüket.

Az egyetemnek Pestre történt áthelyezése után iskolánk a várban a jelenlegi leánygimnázium épületében nyert elhelyezést. Ez az épület azonban az idők folyamán, különösen a várnak 1849-ben történt ostroma alkalmával annyira megrongálódott, hogy biztonsági tekintetből más elhelyezésre kellett gondolni. Szükségessé tette ezt azon körülmény is, hogy ez a helyiség a gimnázium nagymérvű fejlődésének többé nem felelt meg. Hosszú időn át különféle tervek merültek fel az iskolának megfelelő átalakítására, kibővítésére vonatkozólag, míg végre a halhatatlan *Eötvös József* báró vallás- és közoktatásügyi miniszter, a főgimnázium egykori növendéke elhatározta, hogy az iskola számára oly épületet emel, mely disze lesz a fővárosnak s a gimnázium céljainak teljesen megfelel. Kijelölte a helyet, elkészítette a terveket. A terv megvalósításának érdeme azonban *Trefort Ágoston* vallás- és közoktatásügyi miniszteré. Az első kapavágás 1872 július 18-án történt, 1876-ban az épület készen állott s ugyanezen évben adták át rendeltetésének. Az építési költségek 795.680 forintot tettek ki. Ugyanezen épületben nyert elhelyezést a m. kir. Ferenc József nevelőintézet, melyet gróf *Csáky Albin* 1889-ben alapított.

Iskolánk eddigi főigazgatói: *Vörös Antal*, a pozsonyi tankerületbe való beolvasztás után *báró Prónay Gábor*, gróf *Szapáry József*, *Orgler József*, *Adamkovic Mihály*, a budai tankerület visszaállítására óta *Fogarasy Mihály*, *Fesztl Károly*, *Lutter Nándor*, *Erödi-Harrach Béla*, *Pintér Jenő*.

Iskolánk eddigi igazgatói: *Molnár János*, *Szunerics Márton*, *Korbély Antal*, *Spányik Glycerius*, *Gruber György*, *Vashegyi Alajos*, *Nagy Péter*, *Gaszner Tivadar*, *Lutter Nándor*, *Lutter János*, *Demeczky Mihály*, *Szölgvény Ferenc*, *Usetty Ferenc*.

Iskolánk eddigi tanárai 1777—1851-ig: *Korbély Antal, Czinke Ferenc, Árvay Jakab, Mózes András, Várady György, Dubrovka György, Grigely József, Föderer Bertalan, Horváth Eusebius, Módly János, Viszhoffer József, Fekete Mihály, Várion Ignác, Gábor Ferenc, Kiáltosy Antal, Vermes István, Lux Ferenc, Szegedy Mihály, Nagy Péter, Nováczyk András, Purgstaller József, Rűth János, Csaplár Benedek, Szigly Gábor, Mayer Károly, Richter Rudolf, Pintér Hieronimus, Magyaráz Innocent, Zimmermann Jakab, Szepessy Imre, Greschner János, Markovics Antal, Szabó János, Schreck Ferenc, Cserbay István, Kucserik Sándor, Lengyel József, Biegelbauer Károly, Szaiß János, Arenstein József, Martin Nándor, 1851-től pedig: *Krisch János, Krischek Eduard, Schell Antal, Parthy József, Schenzl Guidó, Hölzl József, Müller Vencel, Krautschneider Ferenc, Scheuber Henrik, Kriegler Róbert, Mészáros Nándor, Mayer János, Abt Antal, Ponori Thewrewk Emil, Szamosi János, Könyvei József, Ábel Károly, Schmidt József, Ribáry Ferenc, Rejtényi János, Tomor Ferenc, Lechner László, Petrovics Ferenc, Bermüller Ferenc, Török Árpád, Gyurman Andor, Bayer József, Duma György, Mialovich Mór, Sándy Gyula, Radlinszky József, Éberling József, Hettlinger József, Marcsiss János, Wohlrab Flóris, Jancsó Benedek, Dékány Rafael, Szirmay Antal, Andor József, Katona Lajos, Herald Ferenc, Oherolly János, Szafka Manó, Szerelemhegyi Tivadar, Varga Ottó, Kalmár Elek, Kotsner József, Tarkeöy József, Kiss Béla, Schmidt Márton, Baumgartner Alajos, Láng Nándor, Zsámboky Gyula, Váry Rezső, Feszt Aladár, Erödy Béla, Pokorny Emanuel, Reményi Ede, Mikus László, Kovalik József, Mérö István.**

A volt növendékek közül tudományos, irodalmi munkásságukkal és közéleti szereplésükkel különösen kitűntek:

Báró Eötvös József, báró Eötvös Lóránt, Szalay László, Herman Ottó, Medveczky Frigyes, Pirchala Imre, Éberling József, Szádeczky Károly, Nékám Gyula, Nagy Ferenc, Timon Ákos, Viszota Gyula, Áldassy Antal, Tuzson, János, Lers Vilmos, Szász Károly, Schaffer Károly, Ambrus Zoltán, Gyomlay Gyula, Fináczy Ernő, Entz Géza, dr. Pauter Ákos, Nádasdy Lipót, Fáy Antal, Szalay Antal és István, Földváry György, Nitzky János, Mayláth Antal, Ambrózy Károly, Andreánszky Imre, Darányi Ignác, Hegedüs László, Czigler Nándor, Szmrecsányi György, Szebeney Antal, Mayláth Gusztáv, Edelsheim Gyulai Lipót gróf, Zichy Aladár gróf, Csáky István gróf, Pallavicini György örgróf, Tomcsányi Vilmos Pál.

Intézetünk növendéke volt *József Ferenc Főherceg.* (B. I.)

II. Iskolánk az 1921—22. tanévben.

Iskolánk a lefolyt évben is megfelelt történelmi hivatásának. Méltó volt régi nagy híréhez. Kivette részét a magyar nemzet életküzdelméből Trianon átkos végzete ellen. A világháború és a forradalmi, kommunistaválságok káros hatása ezidén már csak a felső osztályok tanulmányi előmenetelében, illetve erkölcsi magaviseletében volt ész-

telhető. Maga a tanári kar a koreszméktől áthatva önmegtágadó kitarással (sokszor 9°-os termekben) és a szülők megértő áldozatkészséggel lehetővé tették, hogy iskolánk a hosszú, kemény tél és az egyre fokozódó drágaság ellenére az egész éven át szünet nélkül élhetett hivatásának és a m. kir. Ferenc József nevelőintézet tanáraitól is testvéries együttműködéssel támogatva a legjobb tehetsége szerint járult hozzá a magyar nemzet kulturájának gyarapításához. Megfelelt a testi nevelés modern követelményeinek is és edzett tanulói országos hírnevet szereztek intézetünknek. Emellett *Usetty Ferenc* igazgató, kormányzó és nemzetgyűlési képviselő szabadságolása és nagy politikai elfoglaltsága dacára fáradhatatlanul és bölcs meglátással minden alkalmat megragadott, hogy a vitae discimus elvnek megfelelően, iskolánk benső kulturmunkásságát bekapcsolja a külső társadalom lüktető életerébe. Páratlan agilitással több megkapó ünnepélyen nemcsak a szülők, hanem az intézet volt, ma már előkelő helyet elfoglaló tanítványainak sokaságát gyűjtötte falaink közé, oly példaképeket állítva ezzel tanuló ifjúságunk elé, amilyenekkel az országban csak kevés intézmény dicsekedhetik. Ugyancsak mint pedagógiai és szociális szempontból fontos momentumot kell még kiemelnünk, hogy a nm. VKM. 188257/1921. sz. a. a munkaszünetre és életrevalóságra nevelés végett statisztikai adatok gyűjtését rendelte el a tanulók nagyvakációi elfoglaltságáról; otthon, gazdaságban, műhely-, üzletben vagy tanításban végzett munkásságukról, illetve keresetük hováfordításáról. Iskolánk mindezen tevékenységét pedig Istenhez szálló hő imaként hatotta át a magyar irrendenta gondolat. Világtörténelmi vonatkozásukban ifjúságunk lelkületébe legmélyebb hatással XV. Benedek pápa és IV. Károly szeretett királyunk megdöbbentő halála volt. Emléküknek iskolánk gyászmisével adózott.

Változások a tanári testületben. *Usetty Ferenc* igazgató-kormányzót a budapesti déli kerületben ismét nemzetgyűlési képviselővé választották. *Kovalik József* és *Mikus László* érdemes tanári működésük kitöltése után megváltak az intézettől. *Mérő István* rajztanárt és jeles festőművészt a nm. VKM. saját kérelmére szabadságolta és helyébe *Antos Mihályt* állította újerőként az intézet serény munkásai közé.

Valláserkölcsi nevelés. Az egész tanári karnak, élén *Nikolics Ignác* h. igazgatóval és kivált *Jandik József* hittanár valláserkölcsi irányzatának főcélja, hogy ősi gimnáziumunk fenntartsa azt a hagyományos, tiszta keresztény szellemet, amely Budának mindenkor jellemző sajátysága volt. Az öntudatos kereszténység pedig nemcsak anyakönyvi rubrikát jelent, hanem *életet és szellemet*. Nem elég tehát a katolikus tradíciók ébrentartása, hanem fel kell használni a modern paedagogia irányításait is, elöntve rajtuk a keresztény világnézet fényét, derűjét és biztos erejét. A kidolgozott természetes erkölcsi embert keresztény természetfölötti magaslatra emelni és a világvárosi romboló szellemmel szemben az életbe állítani oly erős egyéniségeket, akik a világtörténelmi és gazdasági válságok ütközőpontjain mint rendíthetetlen sziklajellemek álljanak meg, ez volt a főcélunk. Az intézet saját kápol-

nájában tartott szentmisékben igyekeztünk beállítani az ifjúság aktivitását is az istentiszteleti cselekvény magasztos légkörébe, hogy az istentisztelet az ifjúság részéről ne csak formalizmus legyen, hanem az ifjú lelket elárasztó gazdag érzelem- és gondolatvilág. Azért használta minden tanuló, hol egyösen, hol egyénileg a misekönyv magyar fordítását. Négyezer volt közös szent gyónás és áldozás, husvét előtt pedig háromnapos lelkigyakorlat, *Witz Béla dr.* hittanár támogatásával. Október 6-án az ifjúság résztvett az aradi vértanúk emlékére mondott gyászmisén, április 28-án pedig az intézet nemeslelkű jótevőjének *Pejacsevich János* grófnak lelkiüdvéért tartott szentmisén. A nemzeti keresztény öntudat tüntető ünnepe volt május 30-án első szent királyunk Jobbja előtt tartott ünnepi felvonulás, az Eucharisziával szemben imádó hódolatunkat pedig Úrnapiján körmeneten vallottuk meg.

Az iskola épülete. A közelidők szomorú romlásának eltüntetése ismét hatalmas lépéssel haladt előre. *Usetty* kormányzó fáradhatatlan közbenjárására a minisztérium a múlt nyári vakációban és szeptember elején az egész belső épületet 160.000 K-nyi költséggel átfestette. Ma már csak az épület külseje és lépcsőzete szorulna alaposabb tatarozásra.

Hivatalos látogatások. A szakfelügyelők sűrű látogatásán kívül *dr. Pintér Jenő*, budapesti kir. tankerületi főigazgató, azt a kedves alkalmat ragadta meg intézetünk meglátogatására, amelyet a tanári kar és a tanuló ifjúság a szülők bevonásával szeptember 25-én rendezett szeretett igazgatójának, *Usetty Ferencnek* V. fizetési osztályba való kinevezése alkalmából. A tanker. főigazgató úr ünnepi felszólalásában mintegy tanéveleji programul állítja *Usetty* személyét a magyar tanárság és tanuló ifjúság elé, mint ki szegény szülők gyermekéből tisztán példás munkaszeretettel és tiszteletreméltó akarateréjével küzdötte fel magát magas méltóságába. Itt említjük meg még, hogy tanulmányi szempontból látogatták meg intézetünket *M. Hayashi* japán örnagy (f. é. márc. 15.) és *M. Sakate*, s *K. Kikuchi* japán egyetemi tanárok (ápr. 3.).

Ünnepélyek. *Usetty Ferenc* kormányzónak fenti őszinte, meleg ünneplésén kívül igen hatásos, példaadó ünnepségre adott alkalmat az intézet volt tanulóinak, köztük *Majláth Gusztáv* gróf, erdélyi püspöknek, 40 éves találkozója, melyet az Iskolatársak Szövetsége az ifjúsággal karöltve rendezett matiné keretében ült meg. Hasonlóan résztvett az egész ifjúság *József Ferenc* Ő Kir. Fenségének és iskolatársainak május 29-én tartott 10 éves találkozásán, melyen Ő Kir. Fensége hazafias beszédével keltett mély hatást az ifjú magyar lelkekben. Egyéb ünnepélyeit, mint március 15-én a szabadság és május 21-én a Magyar Jövő és a 9 darab irredentaplakett felavatási ünnepét, továbbá a cserkészlet változatos ünnepélyeit *Nikolics Ignác* h. igazgatónak mindenkor szívbe markoló beszédeivel, az időkhöz mért komolysággal, hazafias átéréssel, sokszor megkapó művészettel s a szülők élénk érdeklődésétől kísérvé rendezte fogékony ifjúságunk. Ünnepség számba ment

végül intézetünk részvétele a május 25-én rendezett országos diák dalversenyen.

A Vörösmarty-Önképzőkör dr. *Pétergál Henrik* tanár úr vezetése mellett 1921. október 8-án alakult meg 83 rendes és 21 szavaló taggal; évváró ülését 1922. június 25-én tartotta. Az önképzőkör elnökévé *Usetty Ferenc* VIII. o. tanulót, titkárrá N. *Donáth György*, majd gróf *Zichy Domonkos* VIII. o. tanulókat, a bírálóbizottság elnökévé pedig *Hank Alajos* VIII. o. tanulót választották. Üléseinek száma 14 volt: egy alakuló közgyűlés, 11 rendes heti gyűlés és 2 bírálóbizottsági ülés. Megtartotta a kör rendes karácsonyi és húsvéti szavalóversenyét is. A kör az önképzőköri élet élénkítésére több pályázatot is hirdetett, melyek eredménye 20 beadott mű volt. A pályázatokon kívül beadott művek száma 18. Beadtak ezenkívül három festményt is. Az elhangzott szavazatok száma 14 volt. Az önképzőkör több nagyszabású ünnepélyt is rendezett: 1921. szept. 25-én *Usetty Ferenc* igazgató és kormányzó úr tiszteletére, 1921. október 18-án az «*Iskolatársak Szövetségének*» megalakulásakor, március 15-én, május 21-én a «*Magyar Jövő*» ünneplésén és a jún. 25-iki évvárón. Mindegyiken nagyszámú közönség buzdította az önképzőkör lelkes gárdáját. Az önképzőkör bevétele 3143 K, kiadása 2450 K; vagyoni állása az év elején 1516 K 82 f, évvégén 2209 K 82 f.

Kirándulás. A cserkészcsapatok gyakori kirándulásain kívül okt. 31-én és jún. 3-án az egész tanulóifjúság résztvett tanárai vezetése alatt a modern pedagógia e követelményében. A kirándulások célja jórészt a földrajzi, természetrajzi szemléltetés, térképolvasás. A II. osztály tanulóinak dr. *Erdélyi Alajos* szaktanár a Néprajzi Múzeum gazdag gyűjteményét mutatta be, *Vajda Károly* és *Guelmino József* tanárok pedig a VI. és VII. osztály tanulóit vitték el Visegrád romjaihoz.

Testnevelés. Intézetünk a testnevelésre is különös gondot fordított. Tanulóink kiváltak a május 27–28-án rendezett országos ifjúsági tornaversenyen. A játékdélutánokat *Bundschuh Ottó* vezette. A testnevelés külön szervei a *sportkör* és a *cserkészcsapat*.

Sportkör. *Bundschuh Ottó* szakavatott vezetésével 77 rendes, 22 pártoló és alapító taggal kezdte meg működését. *Jelen éve a fényes sikerek jegyében folyt le.* Őszi (okt. 5.) versenyén a BBTE pályáján hat budai középiskolával szemben vívta ki az *elsőség* (40 pont) pálmáját 4 első, 5 második és 5 harmadik díjat nyerve. Még nagyobb jelentőségű volt a tavaszi győzelme Budapest összes középiskolaival szemben, a BKAC által rendezett mezei futóbajnokság úgy egyéni, mint csapatversenyén. Az egyéniben *első Wyhnalek Ottó* VIII. o. t. (idő 11'20); a bajnokság tagjai pedig *Wyhnalek, Krölling, Benceze, Kotsis* és *Acsády* voltak, kiket az intézet ifjúsága a szerzett dicsőségért rögtönzött ünnepelésben részesített. Derekasán mérkőzött meg végül sportkörünk az ország összes középiskolaival szemben a máj. 27–28-án rendezett országos tornaversenyen. A hat *bajnokság* közül négyet (súly, rúd, diszkosz, fúleslabdahajítás) maga *Kuhn János* VIII. o. t. nyerte el, a 400 m-esben gr. *Zichy Domonkos*, az 1500-asban *Wyhnalek Ottó* VIII. o. t. győzött.

Ezenkívül a 800-asban *Wyhnalek* a második, *Buday Kálmán* a negyedik, a távolugrásban *Kuhn* negyedik, gátfutásban *Kilényi István* második, a gerelyben *Okolicsányi-Kuthy Zoltán* harmadik lett. A füleslabda közmérkőzést szintén megnyertük 14 ponttal és *első*k lettünk a pontversenyben is.

Cserkészcsapat. A cserkészlet az ifjú léleknek legmegfelelőbb úton igyekszik kiváltani a keresztény ifjúság lelkében szunnyadó magas értékeket. Cserkészcsapatunk (Keg.) főparancsnoka *Jandik József* hittanár, parancsnoka *Velösy Béla*, akik derék tisztikarukkal együttesen dolgoztak a gazdag cserkészprogram s kivált a jellemnevelés, akarat-életrevalóság megvalósításán. Dec. 27-én ülte a csapat megalapításának tizedik évfordulóját kedves ünnepség keretében. Az év végén pedig a szegényebb cserkészek táborozása javára rendezett sikerült kerti ünnepélyt. A főparancsnok vezetésével kétszer szülői értekezletet is tartott, melyen aktuális pedagógiai kérdések kerültek tárgyalásra. Most az évvégi izgalom minden erejével készül a vakációi táborra, amely az idén Zalaapátiban lesz. Tavasszal igen szép cserkész kiállítást rendeztünk.

Rendkívüli tárgy. A művészeti rajzot és festő-kurzust *Antos Mihály*, rajztanár tartotta; *Bundschuh Ottó* heti két órában az I—VI. oszt.-t a könyvkötészetre tanította, *Izsépy Béla* pedig a karéneket vezette.

Jótekonyság. *Segítőegyesületünk* az összes tanulókat ellátta könyvekkel, segély címén kiosztott 4800 K-t. A könyvvel segélyezett tanulók száma 479 volt, akik között a jótekonyság egyesület 4940 drb. könyvet osztott ki. Érdekében különösen a Ferenc József Nevelőintézet növendékei buzgólkodtak. Az egyesület vagyona hadikötvényekben 23.150 K. Iskolánk tanulóinak szép lelkületét jellemzi, hogy minden hazafias és szociális gyűjtésben igazán lelkesen és buzgón vettek részt, a legszebb eredményt a József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület részére a tüdővészéseknek rendezett gyűjtés érte el: 13.710 koronát. Minden irgalmas léleknek ez úton mond hálás köszönetet iskolánk vezetősége! Őszinte hálával közöljük még, hogy *Liszka Károly* takarékp. igazgató úr és *Wolfner Emilia* úrnő 500—500 K-t adományoztak egy jeles és szegény I. o. t. jutalmazására.

Dr. Póka Ervin ügyvéd úr hét drb. igen értékes jutalomkönyvet adományozott a magyar nyelvben kiváló tanulók jutalmazására.

Érettségi találkozók. A *negyven év* előtt végzett tanulók találkozója 1921. okt. 18-án hatásos ünnepély keretében az *Iskolatársak Szövetségének* megalapítására adott alkalmat; hasonlóan ünnepies volt május 29-én a *tízéves* találkozó, melyen *József Ferenc* Ö. Kir. Fensége hatásos beszéddel tett tanúságot hazafias lelkületéről. Az 1882. jún. 1-én. érettségizett tanulók *negyvenéves* találkozót tartottak, élükön *Simonyi-Semadam Sándor* volt miniszterelnökkel. Ugyancsak e hónapban jó össze a húszéves és harmincéves találkozó is.

Iskolatársak szövetsége. A «Budapesti II. ker. kir. egyet. kath. főgimnázium volt Iskolatársainak Szövetsége» örvendetes előjelek közt, fényes ünnepség keretében tartotta megalakulását 1921.

okt. 18-án. A volt diákok, köztük tiszteletreméltó aggastyánok, a multban és ma vezető szerepet játszó, országos nevű államférfiak, szorongásig megtöltötték az intézet dísztermét. Megjelentek *József Ferenc Öfensége*, *Majláth Gusztáv* gróf, erdélyi püspök, *Töry Gusztáv*, a kuria alelnöke, *Zawadowszky Alfréd*, a legfőbb számvevőszék elnöke, *Tomcsányi V. Pál* igazságügyminiszter, *Simonyi-Semadam Sándor* ny. miniszterelnök, *Bartha Richárd*, a kab. iroda főnöke, *Wimmersperg Frigyes* báró, államtitkár, *Wolf Károly*, a főudvarbizottság elnöke, *Erödi Béla*, nyug. főigazgató stb. *Usetty Ferenc* kormányzó, megnyitójában rámutatott a megalakulás példaadó jelentőségére; a negyven éve végzetek nevében *Majláth Gusztáv* gróf, erdélyi püspök szólalt fel s hozta el az Erdélyben szenvedő magyar testvérek üdvözlétét, majd az elnökül megválasztott *Pauler Ákos*, egyetemi tanár mondott lelkesítő beszédet, a jelen tanulók nevében pedig ifjú *Usetty Ferenc* VIII. o. t. tett ünnepélyes fogadalmat, hogy a nagy elődök méltó utódai akarnak lenni és összefogva küzdeni az ezeréves Magyarország területi integritásáért. Ugyane célból megalakítják a *Volt Növendékek Bajtársi Szövetségét*. Elnökül *József Ferenc* kir. herceget választják meg, aki az intézet fedett udvarában tartott 450 terítékű diszebédén a szövetség programját is megadta a híres francia jelszóbán: «*Ne beszéljünk róla, gondoljunk rá*». E gondolattal ébredjünk s ez kísérje minden munkánkat s rendületlenül hiszi, hogy elkövetkezik a nap, amikor újból együtt leszünk elszakított testvéreinkkel. Tartott a szövetség még két felolvasást is. *Dr. Barsi Jenő* tisztí főorvos «*A kereszténység a közegészségügyben*» címmel értekezett; *Jandik József* hittanár, cserkészfőparancsnok pedig szokott művészetével a cserkészlet modern pedagógiai hatásáról tartott előadást. Mindegyiket az intézet ebédlőjében kedélyes sörözés közben eszmecsere követte. Ugyancsak a szövetség mozgalmat indított, hogy emléktáblát állítsanak iskolánk hősi halottainak. A gyűjtés folyik. *Gyurman Jenő* főtitkár, p. ü. főtanácsos ez úton hívja fel az intézet összes volt tanulóit a jelentkezésre, valamint kéri a hősi halottak bejelentését.

Az egészségi állapot a lefolyt évben kielégítő volt. A hideg tantermek miatt sok volt a hiányzó, járványos megbetegedések azonban csak elvétve fordultak elő.

Szertárak és könyvtárak gyarapításáról az egyre fokozódó drágaság miatt szó sem lehetett. A tanári könyvtár rendezése *Guelfino József* kétéves fáradhatatlan kezelésében befejezést nyert.

III. A tanári testület működési köre.

I. Hatóságok: A budapesti II. ker. kir. egyet. kath. főgimn. fenntartója a kath. tanulmányi alap.

Iskolánk a VKM rendelkezése alatt áll. A középiskolai ügyosztály főnöke: **Viszota Gyula dr.** tanker. kir. főigazgató.

A budapesti tankerület főigazgatója: **Pintér Jenő dr.** tanker. kir. főigazgató, a M. Tud. Akad., a Szent István Akadémia tagja stb.

2. A tanári testület: a) *A tanári testület szabadságon levő és nyugalmazott tagjai:* **Mialovich Mór** r. tanár, 30 évi érdemdús tanári szolgálat után 1908 óta nyugalomban; **Szerelemhegyi Tivadar** r. tanár 1907 óta nyugalomban. *Egy évi szabadságon:* **Koválik József, Mérő István, Mikus László.**

b) *Igazgató:* **Usetty Ferenc**, a m. kir. Ferenc József Nevelőintézet kormányzója, főimn. igazgató. Szaktárgyai: latin-görög. Szolgálati éveinek száma: 21, ezen intézetnél 3. Lakik az iskola épületében.

c) *Helyettes igazgató:* **Nikolics Ignác**, a m. kir. Ferenc József Nevelőintézet h. kormányzója. Szaktárgyai: latin és görög nyelv és irodalom. Tanította a VIII. osztályban a latin nyelvet heti 4 órában. Szolgálati éveinek száma 36, ezen intézetnél 36. Lakása: II., Vérmező-út 4.

d) *Tanári kar:* **Antos Mihály** rendes tanár. Szaktárgyai: rajzoló-geometria és görögpótló rajz. Tanította a rajzológeometriát az I—IV. osztályokban heti 10 órában, a görögpótló rajzot az V—VIII. osztályokban heti 8 órában. A rajzsztár óre. Szolgálati éveinek száma 18, ezen intézetnél 1. Lakása: II., Árpáda-utca 14.

Baros István rendes tanár. Szaktárgyai: latin nyelv és történelem. Tanította a VIII. osztályban a történelmet és közgazdaságtant heti 5 órában, a VI. osztályban a latin nyelvet és történelmet heti 8 órában, az V. osztályban a történelmet heti 3 órában, a VI. osztály főnöke, a művelődéstörténeti gyűjtemény óre. Szolgálati éveinek száma 11. Ezen intézetnél 11. Lakása: II., Bimbó-utca 56.

Dr. Bartha József c. igazgató, rendes tanár. Szaktárgyai: magyar és latin nyelv s irodalom. Tanította a magyar nyelvet az V. osztályban heti 3 órában és a VI. osztályban heti 3 órában, a latin nyelvet az I. osztályban heti 6 órában és a filozófiát a VIII. osztályban heti 3 órában. A tanári könyvtár óre. Szolgálati éveinek száma 29. Ezen intézetnél 14. Lakása: IX., Ferenc-körút 32.

Besskó Jenő rendes tanár. Szaktárgyai: mennyiségtan és természettan. Tanította a számtant a II. osztályban heti 4 órában, a III. osztályban heti 3 órában, a mennyiségtant a VII. osztályban heti 3 órában, a VIII. osztályban heti 2 órában, a természettant a VIII. osztályban heti 4 órában, a VII. osztály főnöke, a természettani sztár és laboratórium óre. Szolgálati éveinek száma 23, ennél az intézetnél 14. Lakása: II., Szász Károly-utca 4.

Bundschuh Ottó rendes tanár. Szaktárgyai: torna, rajzoló-geometria és művészeti rajz. Tanította a tornát az I—VIII. osztályban heti 16 órában, vezette a játékdélutánt az I—VIII. osztályban heti 4 órában, a sportkör gyakorlati óráit heti 6 órában és a könyvkötészetet mint rendkívüli tárgyat heti 2 órában, a tornaszttár óre és az ifjúsági sportkör vezetője. Szolgálati éveinek száma 11, ezen intézetnél 2. Lakása: VII., Kerepesi-út 38.

Dr. Erdélyi Alajos rendes tanár. Szaktárgyai: történelem és földrajz. Tanította a IV. és VII. osztályban a történelmet heti 6 órában és az I., II., III. osztályban a földrajzot heti 9 órában, a földrajzi szertár öre. Szolgálati éveinek száma 18, ezen intézetnél 2. Lakása: II., Margit-körút 50–52.

Hencz István rendes tanár. Szaktárgyai: mennyiségtan és természettan. Tanította a VII. osztályban a természettant heti 4 órában, a VI. osztályban a mennyiségtant heti 4 órában, az V. osztályban a mennyiségtant heti 3 órában, a IV. osztályban a mennyiségtant heti 3 órában, az I. osztályban a számtant heti 4 órában, az I. osztály főnöke. Szolgálati éveinek száma 8, ezen intézetnél 7. Lakása: IX., Üllői-út 69.

Izsépy Béla rendes tanár. Szaktárgyai: természetrajz és földrajz. Tanította a természetrajzot az I. osztályban heti 2 órában, a II. osztályban heti 2 órában, a IV. osztályban heti 3 órában, az V. osztályban heti 3 órában, a VI. osztályban heti 3 órában, a földrajzot a IV. osztályban heti 1 órában, az éneket az I. és II. osztályban heti 1—1 órában, az egyházi éneket az I—VIII. osztályban heti 1 órában, a műéneket heti 2 órában, a természetrajzi szertár öre. Szolgálati éveinek száma 14, ezen intézetnél 12. Lakása: I., Maros u. 27.

Jandik József rendes tanár. Szaktárgya: r. kath. vallás. Tanította a vallástant a I—VIII. osztályig heti 2—2 órában. Szolgálati éveinek száma 6, ezen intézetnél 6. Lakása: VII., Damjanich-utca 50. sz.

Knubels Rezső rendes tanár. Szaktárgyai: német és latin nyelv és irodalom. Tanította a II. osztályban a magyar nyelvet heti 6 órában, a latin nyelvet heti 5 órában, a szépírást heti 1 órában, a VII. osztályban a német nyelvet heti 3 órában. A II. osztály főnöke. Szolgálati éveinek száma 19, ezen intézetnél 19. Lakása: II. ker., Tölgyfa-utca 14. sz.

Dr. Pétergál Henrik rendes tanár. Szaktárgyai: magyar és német nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet az I. és VIII. osztályban heti 8 órában, a német nyelvet az V. és VIII. osztályban heti 6 órában, a görögptőló irodalmat a VIII. osztályban heti 2 órában. A VIII. osztály főnöke, az Önképzőkör vezetőtanára. Szolgálati éveinek száma 16, ezen intézetnél 3. Lakása: I. Csaba-utca 6.

Dr. Szörényi József c. igazgató, rendes tanár. Szaktárgyai: német-magyar és latin nyelv s irodalom. Tanította az V. osztályban a latin nyelvet és görögptőló irodalmat heti 9 órában, a III. és IV. osztályban a német nyelvet heti 6 órában. Az V. osztály főnöke. Szolgálati éveinek száma 29, ezen intézetnél 14. Lakása: II., Margit-körút 5/b.

Szuchy Endre rendes tanár. Szaktárgyai: görög és latin nyelv és irodalom, tanította a görög nyelvet az V.—VII. osztályban heti 5—5, a VIII. osztályban heti 4 órában. A Segélyző-Egyesület vezetőtanára. Szolgálati éveinek száma 31. Lakása: II. Hunyadi János-ut 27.

Zander László rendes tanár. Szaktárgyai: latin és német nyelv és irodalom és gyorsírás. Tanította a IV. osztályban a magyar nyelvet,

latin nyelvet és gyorsírást, heti 11 órában, a VI. osztályban a német nyelvet és görögpótló irodalmat, heti 6 órában. A IV. osztály főnöke Szolgálati éveinek száma 13, ezen intézetnél 11. Lakása: II., Hunyadi János-út 16.

Dr. Zombory János rendes tanár. Szaktárgyai: magyar és latin nyelv s irodalom. Tanította a III. osztályban a magyar és latin nyelvet heti 10 órában, a VII. osztályban a magyar nyelvet és görögpótló irodalmat heti 6 órában. A III. osztály főnöke, az Ifjúsági Könyvtár öre Szolgálati éveinek száma 29, ezen intézetnél 29. Lakása: II., Hunyadi János-út 27.

e) *Irodai szolgálatra beosztva*: **Vajda Károly** igazgatóhelyettes. Szaktárgyai: történelem és latin nyelv s irodalom. Tanította a latin nyelvet a VII. osztályban heti 5 órában, a történelmet és közgazdaságtant a III. osztályban heti 3 órában, a szépírást az I. osztályban heti 1 órában. Az igazgatói iroda vezetője, értekezleti jegyző. Tanári működésének ideje összesen és ezen iskolában 21 év. Lakása: II., Hattyú-utca 11.

f) *Gyakorló tanárok*: **Czeller Tibor** gyakorló tanár, a budapesti Pázmány P. tud. egyetem ásvány-közzettani intézetének tanárségéde Szaktárgyai: természetrajz és földrajz. Tanította Izsépy Béla rendes tanár vezetése mellett a VI. osztályban a természetrajzot heti 3 órában Lakik: Vác, Rózsa-utca 15.

g) *A rendes órarend keretén kívül tanító vallástanárok*: gör. kath.: **Mihálovich Sándor**. Gör. kel.: **Nedelykovits Velimir**. Ág. h. ev.: **Reif Pál**. Ref.: **Buday Gergely** és **Sebestyén Andor**. Izr.: **dr. Edelstein Bertalan** és **Grünwald Mór**.

h) *Egészségtanár és iskolaorvos*: **dr. Szlávik Ferenc**.

i) *Rendkívüli tárgyak oktatói*: **Izsépy Béla** ének és zene, **Zander László** gyorsírás, **Bundschuh Ottó** játékdélutánok, sport, könyvkötészet, **Antos Mihály** művészi rajz és festészet.

j) *Beosztott menekült*: **Guelmino József** r. tanár, könyvtárrendező.

IV. A tanárok tudományos, irodalmi művészeti és társadalmi működése.

Üsetty Ferenc népf. százados, a háború utolsó évében alezredesi rangfokozatban katonai hivatalnok Belgrádban, a III. o. kat. érdemkereszt, a bronz és ezüst signum I. és Károly-csapatkereszt birtokosa, nemzetgyűlési képviselő, székesfőv. törvényhatósági bizottsági tag, a székesfőv. r. kath. egyházközségek központi tanácsának tagja, az Egyesült Ker. Nemz. Liga II. ker. csoportjának választmányi tagja, az Országos Középiskolai, a Katholikus Tanáregyesület és a Katholikus Tanoncokat Védő Egyesület igazgatósági tagja, a Keresztény Községi Párt alelnöke, a Ferencvárosi Torna Club alelnöke, a Ferencvárosi Sport Klub díszelnöke.

Nikolics Ignác, a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, a

KANSz-nak tagja, a Katholikus Tanoncokat Védő Egyesület igazgató-választmányának tagja, a Volt Iskolatársak Szövetségének alelnöke,

Antos Mihály m. kir. sz. k. v. honvédfőhadnagy, a koronás arany érdemkereszt a vitézségi érem szalagján, kétszer a bronz signum laudis a vitézségi érem szalagján a kardokkal, a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem és a volt belgrádi cs. és kir. katonai főkormányzóság elismerő díszoklevelének birtokosa.

Állami kiküldetésben 1908-ban mint tornászversenyző résztvett a Londonban megtartott olimpiai világversenyeken.

A m. kir. vall. és közokt. minisztérium megbízásából képviselte az összes magyar középiskolákat az 1912-ben Dresdenben megtartott nemzetközi művészetoktatási kongresszuson és rendezte ugyanott a magyar középiskolák rajzkiállítását.

1913-ban Koppenhágában a királyi iparművészeti múzeum helyiségeiben rendezett egy 4 hétig tartó magyar etnográfiai kiállítást magyar néphimzési munkákból, az ország összes területéről.

A belgrádi volt cs. és kir. katonai főkormányzóság megbízásából rendezte 1917-ben a wieni, 1918-ban pedig a budapesti szerb kiállításokat.

Irt különféle művészetpedagógiai cikket a Pesti Hirlapba, a Budapesti Hirlapba és az Orsz. Rajztanár- és Rajztanítóegyesület folyóiratába.

Baros István sz. k. v. honvédszázados, a bronz és ezüst signum laudis és Károly csapatkereszt birtokosa, a Magyar Tanárok Nemz. Szöv. s több kulturegyesület tagja.

Dr. Bartha József, a Szent István Akadémia rendes tagja, a Magyarországi Turán Szövetség vezéri tanácsának és nagytanácsának tagja, a Szent István Társulat igazgatóságának, a Pázmány-Egyesület választmányának s a székesfővárosi IX. ker. iskolaszéknek s több közművelődési és társadalmi egyesületnek rendes tagja. *Irodalmi munkássága*: *Rendszeres magyar nyelvtan* a középiskolák III. oszt. részére, 5. kiadás, Budapest, 1922. — *Stiliztika* a középiskolák IV. oszt. részére, 6. kiadás, Budapest, 1922. — *Retorika* a középiskolák V. oszt. részére, Budapest, 1922, — a Szent István Társulat kiadásai. Ezenkívül esztétikai, irodalomtörténeti és kritikai cikkek különféle folyóiratokban és hirlapokban.

Besskó Jenő, az Angol-kisasszonyok polgári iskolai tanítónő-képző-intézetében a természettan előadó tanára, a Kath. Középiszkolai Tanáregyesület igazgatósági tagja, a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, a Math.-Fizikai Társulatnak, a M. Kir. Természettud. Társulatnak, Szent-István-Társulatnak, Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulatnak, M. Kir. Iparművészeti Társulatnak, az Uránia Tud. Társaságnak, a KANSz-nak és a MOVE-nak rendes tagja. A kultusz-minisztérium megbízásából bírálta az elemi-, polgári- és középiskolai olvasókönyvekbe szánt aviatikai tárgyú olvasmány-pályázatokat.

Bundschuh Ottó, festőművész, választmányi tagja a Magyar Rajztanárok Orsz. Egyesületének és rendes tagja a KANSz-nak. Aquarelljeivel a Múcsarnok és Nemzeti Szalon kiállításain résztvett.

Dr. Erdélyi Alajos, a Magyar Történelmi Társulat, a Magyar Földrajzi Társaság, a Kassai Kazinczy-Társulat, a Geográfus Szövetség, a Közalkalmazottak és a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület és a Kath. Középiskolai Tanáregyesület tagja.

Hencz István, a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, az Orsz. Középisk. Tanáregyesület, a Kath. Középiskolai Tanáregyesület tagja.

Izsépy Béla, a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, a M. kir. Természettudományi Társulat, a Magyar Földrajzi Társaság tagja.

Jandik József, a Regnum Marianum tagja; a «Magyar Jövő» ifjúsági irodalmi r. t. igazgatója és a «Magyar Jövő» mozgalom alelnöke.

Knubels Rezső, a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, a Budapesti Philológiai Társaság, a Humanisztikus Gimnázium Híveinek Egyesülete, a Kath. Középiskolai Tanáregyesület tagja, az országúti Szent Ferencrendi egyházközség alelnöke.

Dr. Pétergál Henrik, az Angolkisasszonyok polgári iskolai tanítónőképző-intézetében a magyar nyelv és irodalom előadó tanára, a polgári iskolai tanítónőket képesítő vizsgáló-bizottságnak 5 évi ciklusra kinevezett rendes tagja, a Kath. Középiskolai Tanáregyesület jegyzője, a városmajori r. k. egyházközség képviselőtestületének rendes tagja és jegyzője, a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, a Philológiai Társaságnak rendes tagja. Poétika és irodalomtörténet. (Sajtó alatt.)

Dr. Szörényi József, a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, a Kath. Középiskolai Tanáregyesületnek, az Orsz. Középisk. Tanáregyesületnek rendes tagja.

Szuchy Endre, a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, a Kath. Középiskolai Tanáregyesületnek, a Budapesti Philológiai Társaságnak, a Magyar Humanisztikus Gimnáziumegyesületnek, a budapesti görög kath. egyháztanácsnak r. tagja és a Kath. Tanoncokat Védő Egyesületnek igazgatósági tagja.

Vajda Károly szkv. honvédszázados, a bronz és ezüst signum laudis és Károly-csapatkereszt tulajdonosa, a bpesti II. ker. felsőviz. egyházközség tanácstagja, a Budai Kath. Kör igazg. vál. tagja, a Budai Aurora Dalkör elnöke, az Egyes. Ker. Nemz. Liga, a MOVE, a Kath. Népszöv. II. ker. csop., Kath. Tanoncvédő Egyes., Kath. Sajtóhölgybiz., Kath. Férfiliga II. ker. csop. választmányi tagja, a Kath. Tanáregyes., Orsz. Középisk. Tanáregyes., Magy. Tanárok Nemz. Szöv., Filol. Társ. stb. tagja, a bpesti II. ker. iskolaszék r. tagja. Felolvasásokat, történelmi, művelődéstört., közgazd., szociológiai és propagandaelőadásokat tartott fenti egyesületekben. A «Kath. Élet» és «A Szív» munkatársa.

Zander László, a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, a Kath. Középiskolai Tanáregyesületnek, a Közalkalmazottak Nemzeti Szövetségének, a Budapesti Egyetemes Philológia Társaságnak, a

Magyar Gyorsírók Egyesületének és a II. ker. alsóvizivárosi egyház-község képviselőtestületének tagja.

Dr. Zombory János, a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, az Országos Középiskolai Tanáregyesületnek, a Kath. Középiskolai Tanáregyesületnek, a Magyar Irodalomtörténeti Társaságnak, a Budapesti Philológiai Társaságnak, a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak és a Magyar Humanisztikus Gimnáziumegyesületnek rendes tagja.

Czeller Tibor, a M. Kir. Természettudományi Társulat, a Magyar Földrajzi Társaság, a Magyarhoni Földtani Társulat, az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület és a Gyakorló Gyorsírók Társaságának rendes tagja. Felolvasásokat és előadásokat tartott az Országos Magyar Gyorsíró Egyesületben, a Gyakorló Gyorsírók Társaságában és a Váczi Múzeum Egyesületben.

V. Altisztek és szolgák.

Pedellus: *Vancsura Pál* kezelő altiszt. **Szertáros:** *Kollmann Ferenc* kezelőaltiszt. **Fűtőgépész:** *Lehning Péter* műszaki altiszt. **Kapus:** *Pásztor József* kezelőaltiszt. **Napidíjas szolga:** *Weisz Ádám*.

VI. Tananyag.

A gimnáziumi tantervben előírt tanítási anyagot minden osztályban elvégeztük. Az olvasmányokra, könyvnelküliekre és írásbeliekre nézve a vonatkozó utasításokhoz a legszigorúbban ragaszkodtunk.

VII. A tanulók névsora.

a) Rendes tanulók.

I. osztály. Osztályfőnök: *Hencz István*.

Jelesek: *Babej Béla* gör. kath. tk., *Gróger Rezső* tm., *Magyary-Kossa István* ref., *Mann Béla* tm., *Sebestyén János* ev.

Jók: *Andor János*, *Bugyi Balázs* tm., *Dunkel Károly* ev., *Fekete Antal*, *Gerő Pál* tk., *Jahl Jenő*, *Jelenik József* ref., *Liszka Tibor* ev., *Mihálykovicz Tibor* gör. kel. tk., *Nagy László* ref. tm., *Rubányi Tibor* tm., *Schanzer György*, *Stráner Lajos* ev. tk.

Elégségesek: *Debreczeni István* ref., *Harmath Sándor* ev., *Hencz Miklós*, *Kelemen Tibor*, *Kovács László*, *Krachler Tibor*, *Kriegs-Au Ottó*, *Martinyi Sándor*, *Mizsér János*, *Molnár László* ref., *Nagy Árpád* ref., *Pásztor Ágoston*, *Shmilliar Károly*, *Smetana György*, *Stimpl Vilmos*, *Telkes István*, *Varga Zoltán*, *Wagner Jenő*.

Elégtelenek: *Barmos János* (latin), *Daróczy Andor* (latin), *Dinnyési László* (magyar, latin), *Grósz József* (ismétel), *Halfer Rezső* (magyar, latin), *Jablonszki Ferenc* (magyar, latin), *Kund Jenő* (ismétel), *Libál Antal* (magyar, latin), *Majerszky Nándor* (ismétel), *Miklós László* (ismétel), *Nyáry Pál* báró ref. (latin), *Rátai Imre* (magyar, latin), *Sipos Ádám* ref. (latin), *Stadler Hermann* (latin), *Stauber Artur* (magyar), *Wirth Imre* (ismétel). *Összesen: 52.*

II. osztály. Osztályfőnök: Knubels Rezső.

Jelesek: Barna Emil, Kontur György tm., Nagy Béla ref., Póka Ervin.

Jók: Abzinger Gyula tk., Avemaria Brunó ev. tm., Franz József tm., Géczy Gábor, Gungl Ferenc, Kiss Miklós ref., László János, Makó-Kléger László tk., Schier László tm., Schmidtkó Ferenc tk., Szalay Lajos, Szlavnich György gör. kel., Töpler István ev., Trebuss Pál ev., Ujhelyi István.

Elégségesek: Baitrok Béla, Balatoni Levente, Bergmann László ev., Böck Béla, Edelényi Rezső, Gébler Jenő tk., Glaser Egon, Gyenge Tibor gör. kath., Hilbert Béla ref., Honffy Szilárd tk., Höcker Bertalan ev., Kaiser Ferenc tm., Kemény György, Kontz Sándor, Kovács Béla tk., Lavotha János ev., Lubik György ref. tm., Markhot Jenő tk. öszt., Mihálovits Géza, Németh Lajos ref., Nichter János, Pajor Iván ev., Prepeliczay Árpád ev., Prepeliczay Imre ev., Purgly Pál ev., Roth Nándor, Salamon Marian tk., Schlott Frigyes tk., Scholtz Emil ev., Schürz Sándor, Szádeczky László, Szendy Károly, Szenttamási Ágost tk., Szurovy Valter, Tatay Jenő tk., Urbán Arisztid ev., Zboray Jenő.

Elégtelenek: Csiszár Emil ref. (földrajz), Kliment Károly (latin), Kröszl Jenő (ismétel), Niedermann László (magyar, latin), Skultéti Sándor (latin, földrajz). Összesen: 61.

III. osztály. Osztályfőnök: Dr. Zombory János.

Jelesek: Dobrzyniecki Henrik tm., Göbölös Zeno tm., Marsovszky Pál, Ráthonyi Ákos ref.

Jók: Baditz Károly ref., Balás Kornél tk., Balázs Lajos tm., Farkas Zoltán ref. tk., Fritz Ervin, Fülöp László ref. tm., Haltenberger Vilmos, Koller László, Kralovánszky Zoltán ev., Lipták Béla ev., Mustó Béla tm., Német Antal izr., Otlík Miklós, Patyi László tm., Purgly János ev., Schmidt Zoltán tm., Stengl Antal tm., Szlavik Ferenc.

Elégségesek: Bán Tibor, Beck Miklós ism., Bernolák Jenő, Boróczy, Dénes, Buchinger János, Gerő László tk., Góth Endre izr. tm., Hahne Antal, Honek István, Kiss Lajos, Králik Alajos tk., Lonszky Ernő, Lossonczy István ref. öszt., Mártonffy Dénes, Rejtő Jenő, Stadler Kurt, Steinbach Antal ism., Szarka György ref., Szécsi László, Takáts István, Táneczos Miklós, Zichy Imre gróf.

Elégtelenek: Fertsek Nándor (latin), Földes Tibor (ismétel), Hoffer Andor (ismétel), Katona László (német), Krause Lajos (ismétel), Krause László (ismétel), Maláresik József (latin, földrajz), Moticska Rezső (német), Poller László (ismétel), Szittner Vilmos (ismétel), Szolnok Jenő (német), Vezér Pál ism. (latin), Vida László (német). Összesen: 57.

IV. osztály. Osztályfőnök: Zander László.

Jelesek: Beér Vilmos, Földes István tm., Mann Ervin tm., Molnár Iván ref., Siegler Sándor tm., Szentgáli Dániel.

Jók: Aczél András, Avemaria Rudolf ev. tm., Mihálykovicz Szilárd gör. kel. tm., Miklauzié Ferenc, Nagy Ferenc ref., Ondrásek Antal tm., Sipos Gábor ref. tm., Soós Zoltán ref. tm., Szalontay Valér tm. öszt., Tamás Ferenc tm., Török László ref. tk., Varga Lehel tm., Vörös István, Weisz Ferenc izr.

Elégségesek: Bay Béla ref., Bednár József, Bódi Béla tk., Böckh László, Eberhardt Béla, Egri Károly, Endrényi Andor tk., Erdélyi Endre, Fertsek

Gyula tk., Fülöpp Pál tk., Geiger Gyula, Gébler József tk., Gróf József, Hammerl László, Hartner László öszt., Héber József tm., Horváth Lajos, Kadocsa Tihamér tm., Kiss Géza, Kostyál Zsigmond ev. tk., Kováts Zoltán, Kozocsa Tivadar, Langer Károly, Nádosy István ev., Rázga Pál ev., Sándy Gyula ev., Schmidt Tibor ism., Schreiber János, Seenger Ervin, Szász Károly, Szluha Dénes, Takáts Tibor, Teichmann Antal, Ugron Gábor, Ugron Imre.

Elégtelenek: Gyarmati Pál (történelem), Kiss Tivadar (német), Kovács Béla ref. (ismétel), Nagy Jenő ref. (mennységtan), Zboray Gyula (német).
Összesen: 60.

V. osztály. Osztályfőnök: *Dr. Szörényi József.*

Jelesek: Deréky István, Kis Pál öszt.

Jók: Barna Ferenc, Csethe Pál ref., Deutsch László izr., Dóra Sándor tm., Flink Gyula tm., Gál László tm., Killmeyer Lajos, Magyar István, Ottlik Tihamér, Reisz György ref., Szabó László ref. tm.

Elégségesek: Acsády Pál ref., Ascher Károly ref., Benda Ákos ref., Buzay Árpád, Capek Tibor ev., Diószeghy István ref., Ferenczy Zoltán, Hencz László, Krémer László ref., Nagy Béla ref., Purgly Sándor ev., Révész Imre ref., Satzger Keresztély ev., Schilling Frigyes, Schneidt Ottó, Steiner János ev., Szemere Miklós ref., Szojka Imre ev., Tauschek Endre, Udvardy István, Vécsey Szilárd ref., Zarka Sándor ref.

Elégtelenek: Dobos Mihály ref. (német), Fekete Géza ism. (német), Gundelfingen József (latin), Jähl Rezső (latin), Mittweg Sándor (ismétel), Szemere István ref. (latin, német).
Összesen: 41.

VI. osztály. Osztályfőnök: *Baros István.*

Jelesek: Benisch Zoltán tm. öszt., Dudás Pál ref., Patyi István tm.

Jók: Hank Jenő ev. tm., Kreutzer József tm., Maress Zoltán tm., Moizer Ferenc, Noszlopy Kálmán, Schmitt Zoltán tm., Spiegel József izr. tm., Tóth László tk.

Elégségesek: Dárday-Abriáni Dezső tk., Dobozy István ref., Elek György ref., Esser Károly tm., Grosch József ev., Hodossy Imre, Hussek László, Keindl Ferenc, Makk József, Marnó János, Marschalkó István ev., Mészáros Béla ref., Persa Andor, Rigó László, Sárközy Artúr ref., Schauschek János, Szojka Sándor ev., Ujházy László ref., Varjas Géza, Vermes Imre, Zarka Elemér, Zelenka Ferenc.

Elégtelenek: Acsádi György ref. (magyar), Dobozy György (latin, mennységtan), Gerstner István (latin, mennységtan), Hartner Miklós (magyar), Harányi Jenő (magyar), Purgly Lajos ev. (latin), Réthy Endre ref. (latin), Schatz Ernő (latin, német), Török Béla (német), Zelkó László (magyar, latin).
Összesen: 43.

VII. osztály. Osztályfőnök: *Besskó Jenő.*

Jelesek: Bozóky Endre, Brendli Károly tm., Rózsa Mihály tm., Rubányi Imre, Vizer Tibor.

Jók: Halász Mihály ref., Hammerl Rezső, Hammerl Sándor ftm., Markhot Imre öszt., Marnó Béla tm., Szabó Sándor tm., Szántó Ottó izr.

Elégségesek: Andor László tm., Corzan Avendano Gábor tk., Diószeghy Elemér ref., Farkas Tibor, Fiala Géza, Gyulay Lőránt, Kovács Balázs ref. tk., Kozma József izr., Kuhn István, Laczkovich Endre, Lakatos Sándor, Lénárd

Ernő, Nagy László ref., Pap Henrik ev., Pünkösti Pál ref. tk., Regele János, Sárközy Géza ref., Schneidt Gyula, Smetana Frigyes tk., Szabó Márton ref. tk., Szarka József ev., Szilávy Géza, Wimmer Ervin.

Elégtelenek: Benedek György ref. (természettan), Elek György ref. (német), Hayde Béla ev. (magyar, mennyiségtan), Hállay Tivadar (mennyiségtan), Jurenák Sándor ev. (mennyiségtan), Karbach Antal (történelem), Kerkápoli László (mennyiségtan), Kormos Jenő izr. (természettan), Marczelly László ref. (német), Marton István ev. (magyar, mennyiségtan), Papanek Ernő ism. (magyar), Pálovics Endre ev. (német), Phillipp László ev. (mennyiségtan), Stégmeier Ödön (német). Összesen 49.

VIII. osztály. Osztályfőnök: *Dr. Pétergál Henrik.*

Jelesek: Buday Kálmán tm., Flamm Sándor izr., Hank Alajos ev. tm., Illés Péter gk., Kiss Lajos ref. tm., Kiszely Bartalan ev. tm., Sólyom Jenő ev. tm., Szodoray Lajos ref.

Jók: Fuchs Róbert ref., Gáldony Béla tm., Kilényi István izr. ftm., Margitai Lóránt tm., Mispál Ferenc ev., Répássy László gk. tk., Spiegel, Ferenc izr. ftm., Urbanek János tm., br. Wasmer János tm. öszt.

Elégségesek: Alföldy Viktor, Balogh Iván ref., Balogh Zoltán ref., Bárdos Géza, Beck János, Bencze József, Blazsek Tibor, Donáth György tm., Faragó József, Farkas Gyula ev., Fodor Elek, Gorove István, Halada Ferenc. tk. Heidekker Béla, Illyés Endre ref., Kotsis Jenő, Kovács Károly tm., Krölling Ottó, Kuhn János, Kunszt Gyula tk., Marinich Viktor, Mendelényi Miklós. ref., Mezey Andor tk., Messinger Sándor, Okolicsányi Kuthy Zoltán ev., Okolicsányi Pál, Pap Mihály ev. tk., Ring Oszkár tm., Schmidhofer Ferenc, Szabó Gábor, tm., Szalay Péter, Tesléry László tm. öszt., Tornallyay Bertalan ref., Usetty Ferenc, Wyhnaek Ottokár. gr., Zichy Domonkos, Zombory István gk. tm. Összesen: 54.

b) Magántanulók:

II. osztály. Popelka Rezső (jó), Wiltsek József (jó).

III. osztály. Bednár József (egs.), Bodor László (egs.), Györgyei Ödön ref. (jó), Halász Kázmér ref. (egs.), Pöschl Ferenc (egs.), Radich Elemér (jó), Wiltsek József izr. (jó).

IV. osztály. Bodon Sándor ref. (egs.), Csarada Gusztáv (egs.), Horváth Jenő (egs.), Kis János (egs.), Papanek József (egs.), Popelka Tamás (jó), Pöschl Ferenc (egs.), Sumári Miklós (jó).

V. osztály. Berkecz János (egs.), Hank Jenő ev. (egs.), Holly Imre (egs.) Lévai János (egs.), Palotai Vilmos ref. (egs.), Péter János (egs.)

VI. osztály. Berkecz János (egs.), Dömötörffy Emil (vallástan), Holly Imre (német), Latinovits Oszkár (jó), Szarka Gyula ref. (jó), Palotai Vilmos ref. (egs.), Péter János (egs.).

VII. osztály. Berkecz János tm. (egs.), Hank Alajos ev. (jó), Hönich Miklós ism. (egs.), Illyés Endre ref. (egs.), Mósa József ref. ism. (egs.), Péter János (egs.), Zichy Dezső gr. (jeles), Zsiga István (egs.).

VIII. osztály. Allersdorfer Károly (egs.), Berkecz János (német), Bódy György ism. (német, magyar), Dénis Ferenc (egs.), Feledi Béla (egs.), Korponay József (görög-pótló, német), Lenkey István ev. (magyar, történelem), Lenkey János ev. (magyar), Ráth-Végh Károly (egs.), Schürz László (ismétel), Vörös Eleonóra (egs.).

VIII. Érettségi vizsgálat.

1922. május—június hóban. Elnök: *Krompaszky Miksa* középiskolai igazgató. Jelentkezett: 55 rendes-, 3 magán-, 6 ismétlő, 17 görög kiegészítő-vizsgálatot tevő, 3 latin kiegészítő-vizsgálatot tevő, 3 javító-vizsgálatot tevő, 1 honosító érettségi vizsgálatot tevő tanuló.

1. **1922. május 15. Írásbeli vizsgálat a latin nyelvből és irodalomból.** Tétel: jelesek és jók számára. Catullus: Ariadne panasza. Elégségesek részére: Livius XXX. könyvéből Hannibal beszédének egy része.

1922. május 16. Írásbeli vizsgálat a mennyiségtanból. Tétel: jelesek és jók számára: a) Vizszintes síkon két golyó van: a sikkal való érintkezési pontjuk távolsága $59\frac{3}{7}$ cm., sugaraik különbsége $2\frac{1}{2}$ cm. Mindketten egyidejűleg indulnak egymásfelé a síkon, s mire kölcsönösen érintkeznek, a nagyobbik egyszer, a kisebbik kétszer fordult meg, mekkora a két golyó sugara? ($\pi = 3\frac{1}{7}$).

b) Belül üres rézgolyó, melynek külső átmérője $2R = 20$ cm., vízen úszik. A vízből kiálló gömbszelet magassága $h = 5$ cm., milyen vastag a gömbhéj, ha a víz fajsúlya $s = 8\frac{4}{8} \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$?

Tétel az elégségesek számára: a) Keressük ama konvergens végtelen geometriai sor összegét, melyben az első három tag szorzata 216, ugyane tagok köbeinek összege pedig 6056.

b) Egyenes csonka-kúp alaplapjaira oly kúpokat állítunk, melyek csúcsa egybeesik a csonka-kúp szembenfekvő lapjának középpontjával. Számítsuk ki a két kúp-palást közös metszési körének sugarát, ha az alaplapok sugarai: $R = 36.8$ cm., $r = 21.4$ cm.

1922. május 17. Írásbeli vizsgálat a magyar irodalomból. Tétel: Bölcséleti tárgyú költészetünk története a XIX. században.

2. **Szóbeli vizsgálat 1922. május 31., június 1., 2., 3. és 4. Jelesen érett:** Buday Kálmán, Flamm Sándor, Fuchs Róbert, Hank Alajos, Illés Péter, B. Kis Lajos, Kiszely Dezső Bertalan, Répássy László, Sólyom Jenő, Szodoray Lajos, Urbanek János.

Jól érett: Dopáth György, Farkas Gyula, Gáldony Béla, Kilényi István, Kotsis Jenő, Margitai Loránt, Mispál Ferenc, Pap Mihály, Ráth-Végh Károly, Ring Oszkár, Szabó Gábor, Usetty Ferenc, br. Wasmer János, Zombory István.

Érett: Alföldy Viktor, Blaszek Tibor, Faragó József, Fodor Elek, Gorove István, Hajós János ism., Halada Ferenc, Kovács Károly, Krölling Ottó, Kuhn János, Marinich Győző, Mendelényi Miklós, Mezey Andor, Okolicsányi-Kuthy Zoltán, Okolicsányi Pál, Schiffer István ism., Schmidhofer Ferenc, Spiegel Ferenc, Szalay Péter, Székács Ferenc ism., Tesléry László, Tornallyay Bertalan, báró Tornay-Schosberger György ism., Töröcsik Lajos ism., Vörös Eleonóra, Wyhnałek Ottokár, gróf Zichy Domonkos.

Nem érett: Egy tárgyból: Balogh Iván, Balogh Zoltán, Bárdos Géza, Beck János, Bencze József, Dénis Ferenc, Illyés Endre, Kunszt Gyula, Macskásy Zoltán, Messinger Sándor, Nikodém Andor. **Több tárgyból:** Haidecker Béla.

3. **Görög kiegészítő vizsgálaton: Jelesen érett:** Flamm Sándor, Fuchs Róbert, Hank Alajos, Illés Péter, Répássy László, Sólyom Jenő, Szodoray Lajos.

Jól érett: br. Wasmer János, Zombory István, Margitai Loránt.

Érett: Faragó József, Kovács Károly, Okolicsányi Pál, Ring Oszkár, Tesléry László, br. Tornay György, Spiegel Ferenc.

4. *Latin kiegészítő vizsgálaton: Érett:* Dömötörffy Andor, Prokesch Antal, Vöczköndy László.

5. *Javító-vizsgálaton: Érett:* Heckl Jenő, Daday Attila, Badó Ferenc.

6. *Kiegészítő érettségi vizsgálaton: Érett:* Magyár Pál Imre.

IX. Statisztikai kimutatás.

A rendes tanulók száma: A rendes tanulók száma az iskolai évelején 455 volt, az iskolai évvégén 417. Az utóbbiak, tehát a vizsgálatot tett és osztályzatot nyert rendes tanulók, osztályok szerint a következőképpen oszlottak meg: I. : 52, II. : 61, III. : 57, IV. : 60, V. : 41, VI. : 43, VII. : 49, VIII. : 54. Nyolc osztályban 417 tanuló.

A tanulók vallása: Róm. kath. 280, gör. kath. 4, gör. kel. 3, ev. 49, ref. 69, izr. 12. *Százalékban:* róm. kath. 67%, gör. kath. 0.9%, gör. kel. 0.7%, ev. 12%, ref. 16%, izr. 2.7%.

A tanulók anyanyelve: Magyar 403, német 14. *Százalékban:* magyar 96.6%, német 3.3%.

A tanulók nyelvismerete: Csak magyarul beszél 199, más nyelven is beszél 218. Az utóbbiak közül: németül 200, tótul 12, csehül 1, horvátul 1, oláhul 1, olaszul 4, franciául 26, angolul 28. *Százalékban:* csak magyarul beszél 48%, más nyelven is 52%. Az utóbbiak közül: németül 91.7%, tótul 5.5%, csehül 0.4%, horvátul 0.4%, oláhul 0.4%, olaszul 1.8%, franciául 11.8%, angolul 12.8%.

A tanulók születésének helye: Budapesti 226, vidéki 105, megszállt ter. 72, horvátországi 13, külföldi 11. *Százalékban:* budapesti 55%, vidéki 25%, megszállt ter. 17%, horvátországi 0.7%, külföldi 2.3%.

A tanulók szüleinek lakóhelye: Budapesti 330, vidéki 68, megszállt ter. 18, külföldi 1. *Százalékban:* budapesti 79%, vidéki 17%, megszállt ter. 3.8%, külföldi 0.2%.

A tanulók szüleinek foglalkozása: Önálló gazda 53, önálló iparos 23, önálló kereskedő 11, önálló értelmiségi 45, közalkalmazott 148, magánalkalmazott 60, katona 22, altiszt, szolga 15, munkás 2, egyéb 38. *Százalékban:* önálló gazda 12.5%, önálló iparos 6%, önálló kereskedő, 2.5%, önálló értelmiségi 10.5%, közalkalmazott 35%, magánalkalmazott 14.5%, katona 6%, altiszt, szolga 3.5%, munkás 0.5%, egyéb 9%.

A tanulók viselete: Dicséretes 350, megfelelő 67. *Százalékban:* dicséretes 84%, megfelelő 16%.

A tanulók előmenetele: Jeles 37, jó 95, elégséges 220, bukott egy tárgyból 37, két tárgyból 14, több tárgyból 14. *Százalékban:* jeles 9%, jó 22.5%, elégséges 52.5%, bukott egy tárgyból 9%, két tárgyból 3.5%, több tárgyból 3.5%.

Az egy, két, több tárgyból bukott tanulók száma osztályonként: I. : 16, II. : 5, III. : 13, IV. : 5, V. : 6, VI. : 6, VII. : 14, VIII. : —. *Százalékban:* I. : 30.7%, II. : 8.2%, III. : 22.5%, IV. : 8.3%, V. : 14.7%, VI. : 14%, VII. : 28.5%, VIII. : — %.

A tanulók mulasztása: Az egész iskolai évben mulasztott tanítási órák száma: igazolt 26.252, igazolatlan 7, összesen 26.259 óra. Egy tanulóra átlag 63 mulasztott óra esik.

A tanulók megbetegedései: Könnyű (1—8 nap) 1091, súlyos 97, fertőző 27.

A tanulók fegyelmi büntetési: Igazg. megrovás 8, tanárkari —, kizárás —.

A tanulók életkora (születési évei): 1912. : 3, 1911. : 42, 1910. : 48, 1909. : 60, 1908. : 67, 1907. : 44, 1906. : 40, 1905. : 48, 1904. : 45, 1903. : 17, 1902. : 3. Összesen: 417.

A tanulók közül ismétlő volt III. : 3, IV. : 1, V. : 1, VII. : 1. Összesen: 6 (1·4%).

Az V—VIII. o. tanulók közül görög nyelvet tanult 48 (25·5%), görög-pótló irodalmat 139 (74·5%). Összesen 187.

A tanulók tandíjmentessége és ösztöndija: Tandíjmentes volt 70, féltandíjmentes 4, tandíjkedvezményes 41, ösztöndíjas 8. *Százalékban:* tandíjmentes volt: 16·8%, féltandíjmentes 0·9%, tandíjkedvezményes 9·8%. Ösztöndíjas 1·9%.

Magántanulók: Az év folyamán (1921. aug. 29-től 1922. június 30-ig) vizsgálatot tett 49 magántanuló. Osztályok szerint: I. : —, II. : 2, III. : 7, IV. : 8, V. : 6, VI. : 7, VII. : 8, VIII. : 11. Vallás szerint: róm. kath. 35, ev. 4, ref. 8, izr. 2. *Százalékban:* róm. kath. 71·5%, ev. 8%, ref. 16·5%, izr. 4%, megfelelt 43, nem felelt meg 6. *Százalékban:* 87·7%, nem felelt meg 12·3%.

X. Tájékoztató az 1922—23. iskolai évre.

1. A főgimnázium II—VIII. osztályába felvehető, akik az előző osztályt nyilvános főgimnáziumban elégséges eredménnyel végeztek. Reáliskolából vagy polgári iskolából átlépők fölvételi vizsgát tesznek. A fölvételi vizsgálat díja tárgyankint 60 korona. — A gimnázium I. osztályába az a tanuló léphet, ki 9. évét betöltötte s 12 évnél nem idősebb (e körülmény *anyakönyvi kivonattal* [nem tanusítvánnyal, keresztlevéllal] igazolandó), a népiskola alsó 4 osztályát jó sikerrel végezte és fölvételi vizsgát tesz. (40 K.) Azonkívül minden tanuló első beiratáskor hiteles bizonyítvánnyal igazolni tartozik, hogy beoltották. — Minden tanuló első fölvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja vagy gyámja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. Beiratási díj 150 K. Tandíj: 520 K.

2. A gimnázium V. osztályába belépő tanuló szülője, illetve gyámja a beiratáskor köteles bejelenteni, vajjon fia, illetve gyámoltja az 1890. évi XXX. t.-c. értelmében a görög nyelvet, avagy pótló tantárgyakat fogja-e tanulni.

3. A fölvételi, különbözeti (targyankint 60 K), magán (targyankint 150 K) és javító vizsgák 1920. aug. végén lesznek (aug. 30. és 31.).

4. Szept. 4-ike után jelentkező tanulók késedelmük okát hitelesen igazolni tartoznak; szept. 15-én túl az igazgató nem vehet fel többé tanulót, bármely oka volt is mulasztásának. A fölvételt ezentúl bélyeges folyamodásra csak a tank. kir. főigazgató engedheti meg.

Megjegyzendőnek tartjuk, hogy intézeti tanulót csakis összes intézeti tartozásának kiegyenlítése után irunk be, illetőleg csak akkor kapja meg évvégi bizonyítványát.

5. Az évvégi összefoglalásokról egészben vagy részben elmaradt tanulók a következő tanév elején kellően megokolt folyamodás (tisztiorvosi bizonyítvány) alapján, a magánvizsgálati díj tárgyankint (150 K) befizetése után magánvizsgát tesznek. *Jelentkezés határideje július 1.*

6. *Azok a tanulók, kik két tantárgyból nyertek elégtelen osztályzatot, a*

tank. főigazgató úr útján nyerhetik meg a javító vizsgálatra való engedélyt. A kérvények az igazgatóságához adandók be július 1-ig.

7. A főgimnáziummal kapcsolatos m. kir. Ferencz József Nevelőintézetéről ezen Értesítő II. része ad tájékoztatást.

XI. Tankönyvjegyzék 1922–23-ra.

I. osztály. *Pokorny E.*: Ájtatossági gyakorlatok. 3. kiad. Nagyobb katekizmus. 2. kiad. — *Bartha J.*: Magyar nyelvtan mondattani alapon. I. rész. I—II. o. 7. kiad. — *Balogh P.*: Magyar olvasókönyv. I. oszt. 4. kiad. — *Schultz—Dávid*: Kisebb latin nyelvtan. 10. kiad. — *Fodor—Székely*: Liber Sexti, I—II. rész. 3. kiad. — *Némethy K.*: Földrajz. I. oszt. 8. kiad. — *Kozma—Kőrösi*: Rendsz. földr. atlasz. 17. kiad. — *Szterényi H.*: Természetrájk. I. oszt. 6. kiad. — *Mérey*: Közönséges számtan. I. oszt. 3. kiad. — *Landau—Wohlrab*: Rajz. geometria. I. rész. 8. kiad. — *Vajda P.*: Szépirási minták.

II. osztály. *Pokorny E.*: Ájtatossági gyakorlatok. 3. kiad. — Kath. nagyobb katekizmus. 2. kiad. — *Pokorny E.*: Ószövetségi bibliai történetek. 11. kiad. — *Bartha J.*: Magyar nyelvtan mondattani alapon. I. rész. I—II. oszt. 7. kiad. — *Balogh P.*: Magyar olvasókönyv. II. oszt. 2. kiad. — *Schultz—Dávid*: Kisebb latin nyelvtan. 10. kiad. — *Fodor—Székely*: Liber Sexti. I—II. rész. 3. kiad. *Némethy K.*: Földrajz. II. oszt. 6. kiad. — *Kozma—Kőrösi*: Rendsz. földr. atlasz. 17. kiad. — *Szterényi H.*: Természetrájk. II. oszt. 4. kiad. — *Lutter N.*: Közönséges számtan. II—III. oszt. 16. kiad. — *Landau—Wohlrab*: Rajz. geometria. II. rész. 7. kiad. — *Vajda P.*: Szépirási minták.

III. osztály. *Pokorny E.*: Ájtatossági gyakorlatok. 3. kiad. Kath. nagyobb katekizmus. 5. kiad. — *Pokorny E.*: Újszövetségi bibliai történetek. 9. kiad. — *Bartha József dr.*: Rendszeres magyar nyelvtan. 3. kiad. — *Balogh P.*: Magyar olvasókönyv. III. oszt. 2. kiad. — *Schultz—Dávid*: Kisebb latin nyelvtan. 10. kiad. — *Fodor—Székely*: Liber Sexti. II. rész. III—IV. oszt. 3. kiad. — *Szörényi J.*: Német nyelvkönyv. I. rész. III—IV. oszt. — *Marczali—Andor*: Magyarország története. I. rész. III. oszt. — *Kogutovicz*: 10 térkép a magy. tört. tanításához. 6. kiad. — *Némethy K.*: Földrajz. III. oszt. 5. kiad. — *Varga Gy. dr.*: Emberföldrajz. — *Kozma—Kőrösi*: Rendsz. földrajzi atlasz. 17. k. — *Lutter N.*: Közönséges számtan. II—III. oszt. 16. kiadás — *Landau—Wohlrab*: Rajzoló geometria. III. rész. 6. kiad. — *Csóka—Zibolen*: Közgazd. ism. 2. kiad.

IV. osztály. *Pokorny E.*: Ájtatossági gyakorlatok. 3. kiad. Kath. nagyobb katekizmus. 5. kiad. — *Pokorny E.*: Szertartástan. 12. kiad. — *Bartha—Prónai*: Stilisztika. 4. kiad. — *Lehr A.*: Arany János Toldija. — *Schultz—Dávid*: Kisebb latin nyelvtan. 10. kiad. — *Fodor—Székely*: Liber Sexti. II. rész. III—IV. oszt. 3. kiad. — *Szörényi J.*: Német nyelvkönyv. I. rész. III—IV. oszt. — *Marczali—Andor*: Magyarország története. II. rész. IV. oszt. — *Csóka—Zibolen*: Közgazdasági és jogismeretek. 2. kiad. *Karl—Vargha*: A magyarföld élete Bp. Fr. — *Kogutovicz*: 10. térkép a magy. tört. tanításához. 6. kiad. — *Szterényi H.*: Növénytán. 7. kiad. — *Borosay D.*: Algebra. 9. kiad. — *Landau—Wohlrab*: Rajzoló geometria. III. rész. 6. kiad.

V. osztály. *Pokorny E.*: Ájtat. gyakorl. 3. kiad. — *Pokorny E.*: Katholikus hittan. 2. kiad. — *Bartha—Prónai*: Retorika. 4. kiad. — *Kapossy*: Ciceronis pro Archia oratio. 3. kiad. — *Zsámboki Gy.*: Ciceronis pro lege Manilia, de imp. Gn. Pompei oratio. 4. kiad. — *Cserép J.*: Szemelv. P. Ovidius Naso műveiből. 3. kiad. — *Maywald J.*: Görög nyelvtan. 6. kiad. 1911. — *Maywald*

J.: Görög olvasókönyv. I. rész. 5. kiad. — *Timár P.*: Rendszeres német nyelvt. V. és VI. oszt. 3. kiad. — *Timár P.*: Német olvasókönyv. II. rész. 2. kiad. — *Szölggyém J.*: Világtörténet. I. rész. 3. kiad. — *Kogutovicz*: Történelmi iskolai atlasz. — *Szterényi H.*: Állattan. 5. kiad. — *Borosay D.*: Algebra. 5. kiad. — *Borosay D.*: Geometria. I. rész. V—VI. oszt. 4. kiad. — *Prónai L. dr.*: Görögpótló irodalmi olvasmányok. I. köt. V. oszt.

VI. osztály. *Pokorny E.*: Ájtat. gyakorl. 3. kiad. — *Marczell—Jandik*: Erkölcstan. 3. kiad. — *Bartha—Prónai*: Poetika. 4. kiad. — *Kalmár E.*: Szemelv. T. Livius római történetéből. 4. kiad. — *Wirth Gy.*: Vergilius Aeneise. — *Timár P.*: Rendszeres német nyelvtan. V—VI. o. 3. kiad. — *Timár P.*: Német olvasókönyv. II. rész. 2. kiadás. — *Maywald J.*: Görög nyelvtan. 6. kiadás. 1911. — *Maywald J.*: Görög olvasókönyv. II. rész. 4. kiad. — *Szölggyém J.*: Világtörténet. II. rész. 4. kiad. — *Kogutovicz*: Történelmi iskolai atlasz. — *Szterényi H.*: Ásványtan és chemia. 5. kiad. — *Borosay D.*: Algebra 9. kiadás. — *Borosay D.*: Geometria. I. r. V—VI. oszt. 6. kiad. — *Lutter N.*: Logaritmusok. 16. kiad. — *Jancsó B.*: Magyar irod. olvasm. II. r. 2. kiad. — *Csiky G.*: Sophokles: Antigone. — *Csiky G.*: Sophokles: Elektra.

VII. osztály. *Pokorny E.*: Ájtat. gyakorl. 3. kiad. — *Schütz*: Egyház-történelem. 7. kiad. — *Bartha J.*: A magy. nemz. irod. története. I. kötet. 3. kiad. — *Szinnyei J.*: A magyar nyelv. 8. kiad. — *Zsámboki Gy.*: Ciceronis oratio in Catilinam. I—VII. — *Wirth Gy.*: Vergilius Aeneise. — *Cserép J.*: Sallustius de bello Iugurthino. — *Dávid I.*: Herodoti Epitome. 4. kiad. — *Kempf J.*: Szemelvények az Odysseiából. 2. kiad. — *Schuster*: Német irodalmi olvasókönyv. — *Weber*: Goethe: Hermann und Dorothea. 8. kiad. — *Heinrich G.*: Lessing: Minna von Barnhelm. — *Szölggyém J.*: Világtörténet. III. rész. 2. kiad. — *Kogutovicz*: Történelmi isk. atlasz. — *Karl Vargha*: A magyarföld élete. Bp. Fr. — *Borosay D.*: Algebra. 9. kiad. — *Borosay D.*: Geometria. II. rész. VII—VIII. o. 3. kiad. — *Lutter N.*: Logaritmusok. 16. kiad. — *Szijártó M.*: Fizika. I. rész. 2. kiad. — *Jancsó B.*: Magy. irodalm. olvasm. III. rész. 2. kiad. — *Szilasi M.*: Szemelv. Thukydidesből. 2. kiad. — *Földi D.*: Demosthenes válog. beszédei. 2. kiad.

VIII. osztály. *Pokorny E.*: Ájtat. gyakorl. 3. kiad. — *Uhlyárik*: Apo-
logetika. 3. kiad. — *Bartha J.*: A magy. nemz. irod. tört. II. rész. 3. kiad. — *Schmidt A.*: Szemelv. Tacitus Annaleséből. 2. kiad. — *Wirth Gy.*: Szemelv. Q. Horatius. Fl.-ból. 3. kiad. — *Kempf J.*: Szemelvények az Iliásból. 2. kiad. — *Simm J.*: Szemelv. Platonból. 2. kiad. — *Radányi T.*: Német irod. olvasókönyv. Sz.-I.-T. — *Heinrich G.*: Schiller: Wilhelm Tell. 7. kiad. — *Andor J.*: Magyarország története. 2. kiad. — *Borosay D.*: Algebra. 5. kiad. — *Borosay D.*: Geometria. II. rész. VII—VIII. o. 2. kiad. — *Lutter N.*: Logaritmusok. 16. kiad. — *Szijártó M.*: Fizika. II. rész. Lamp-Wod. 2. kiad. — *Szitnyay E. dr.*: Lélektan és logika. — *Alexander B.*: Szemelv. Platon és Aristotelesből. 5. kiad. — *Zsámboki Gy.*: A görög művészet kiv. alkotásai. 2. kiad.

Segédtankönyvek. *Molnár S.*: Latin stílusgyakorlatok. II. rész. 3. kiad. — *Wagner—Horváth*: Római régiségtan. 8. kiad. — *Mika S.*: Magy. tört. tört. olvasm. I. rész. 2. kiad. III. o., II. rész. IV. o., III. rész. V. o., IV. rész. VI. o., V. rész. VII. o., VI. rész. VIII. o. — *Kelemen J.*: Magy.-német és német-magy. zsebnaptár. 13. kiad. — *Schmidt J.*: Magy.-német és német-magy. kéziszótár. 2. kiad. — *Schmidt J.*: Latin-magyar és magyar-latin zsebszótár. 3. kiad. — *Lévay—Vida*: Görög-magyar és magyar-görög szótár. 4. kiad.

M. KIR. FERENC JÓZSEF NEVELŐINTÉZET

1921—1922.

I. A Magyar Királyi Ferenc József Nevelőintézet rövid története.

(1889—1922.)

Bús csonkaságunk fájdalmasan szomorú, de nem reménytelen jelenéből 33 év történetére tekintünk vissza. Oly időkre, melyeknek még friss történelmi távlatából széles horizontok, új magyar energiák, biztató feltörekvések bukkannak elő. Ott látjuk a szabadságharcokból és politikai küzdelmekből lassanként kibontakozó Magyarországot, amint figyelmét mindinkább az anyagi és szellemi művelődés felé irányozza. Előbb hosszú századokig kellett harcolnia a Keletről előretörő népekkel önállóságának s a nyugati művelődésnek a védelmében s még meg se szabadulva teljesen e veszélytől, újabb harcra kellett kelnie nemzeti létéért és szívósan védelmezett függetlenségéért a nyugati nagyhatalmi törekvésekkel.

E nehéz idők alig szünetelő harcai minden erejét és figyelmét lekötötték s így, különösen a mohácsi vész óta, intézményeiben, szellemi műveltségében a nyugati államok mögött maradt. Az 1867-es kiegyezéssel kezdődő békésebb korszak megadta végre a lehetőséget a nemzet életét legmélyebben érintő problémák felismerésére és egy modern kultúrpolitika kezdeményezésére. Európai műveltségű, a nemzeti élet minden vonatkozását áttekintő férfiak a szembeötlő hiányok pótlásával és új célkitűzésekkel igyekeztek a százados mulasztásokat helyrehozni.

Részben nyugati mintára alkotott, részben a helyi viszonyokhoz alkalmazott új intézmények voltak hivatva arra, hogy megadják a magyarság anyagi és szellemi művelődésének új alapjait.

A művelt magyar középosztálynak s a magasabb társadalmi állású családoknak nagyrésze gyermekeinek a szorosan vett középiskolai tantárgyakon kívül nagyobb általános műveltséget óhajtott adni. Mivel ily irányú hazai intézetünk nem volt, sokan közülük — a nemzeti szellem rovására — külföldön iskoláztatták gyermekeiket. E hiány pótlására alkotta meg a magyar művelődés egyik jövőbe néző, nagynevű munkása, gróf Csáky Albin kultuszminiszter a magyar királyi Ferenc József Nevelőintézetet.

1899. július 5-én hagyta jóvá öfelsége I. Ferenc József király az intézet szervezeti szabályait. Ezek szerint *a II. ker. kir. egyetemi kath. főgimnázium mellett felállított Ferenc József Nevelőintézet célja oly gimnáziumi tanulókat, akik nagyobb általános műveltségre törekcszenek, gondos házi felügyelettel és tanítással minden tekintetben kiváló nevelésben részesíteni.*

A szorosan vett intézeti nevelés és oktatás az idők folyamán a gimnáziumi tantárgyakban való szakszerű vezetés mellett főleg a hazafias és vallásos szellemre, fegyelmezett és öntudatos viselkedésre, az igazi

uri modorra, valamint a modern nyelvek, a zene és a sportok gyakorlására terjed ki.

Őfelsége ugyancsak 1889. évi július 18-án kelt legfelsőbb elhatározásával megengedte, hogy az intézet az ő nevét viselje s két év múlva, 1891. március 7-én az intézet látogatásával tüntette ki. E látogatásának emlékéül hozzájárulását adta őfelsége ahhoz, hogy az intézet növendékei diszes egyenruhájukhoz kardot viselhessenek. Gróf Csáky Albin kultuszminiszter a növendékek szorgalmának fokozására megengedte, hogy a jó és jeles előmenetelűek gallérjukon egy, illetőleg két arany-sávot viseljenek kitüntetésképen.

Az intézet tulajdonképeni szervezése 1889. július 10-én lett teljessé, mikor őfelsége a személyi szervezetet jóváhagyva, Dunay Ferenc besztercebányai tankerületi főigazgatót bízta meg az intézet ideiglenes vezetésével. Már a következő évben dr. Erődi Béla kolozsvári tankerületi főigazgató került az intézet élére. Az ő külföldön is gyarapított nagy tapasztalata, széles látóköre és odaadó munkássága vezette át az intézetet a kezdet nehézségein s alakította ki annak később nagyszerűen bevált nevelési és oktatási rendjét. Az általa 20 növendékkel átvett intézet növendékeinek száma hamarosan 50—60-ra emelkedett. Dr. Erődi Béla 5 évi céltudatos és nagy eredményeket felmutató működés után 1895-ben a budapesti tankerület főigazgatója lett s így távozott az általa mintaszerűen vezetett intézet éléről.

Ekkor nevezte ki a kultuszminiszter dr. Demeczky Mihályt a II. ker. kir. egyetemi kath. főgimnázium igazgatójává s megbízta a Ferenc József Intézet vezetésével is, először csak ideiglenesen. Rövid idő múlva véglegesen is átvette a vezetést, mint az intézet kinevezett kormányzója. Így mindkét intézet egy kéz irányítása alá került s ennek üdvös hatása rövidesen jelentkezett.

Dr. Demeczky Mihály 12 évig (1895—1907.) állott az intézet élén. Ez idő alatt rendkívüli nyelvismeretét, nagy tudását, minden energiáját teljesen az intézet fejlesztésére fordította s a már előbb is nagy sikerrel rendezett tanulmányi kirándulásokat rendszeressé tette. Nagy gondot fordított a művészeti nevelésre s az intézetet számos művészi értékű festménnyel, szoborral és bútórral szerelte fel. Nagy érdemeinek elismeréséül 1905-ben elnyerte az udvari tanácsosságot s 1907-ben egyetemi tanári katedrával cserélte fel addigi kiválóan betöltött munkakörét.

Utána Szölgvény Ferenc lett a II. ker. kir. egyetemi kath. főgimnázium igazgatója és Ferenc József Nevelőintézet kormányzója. Az ő 13 évi hosszú és sikeres működésének idején, 1914. május 15-én és 16-án ülte meg a Ferenc József Nevelőintézet fennállásának negyedszázados évfordulóját előkelő közönség jelenlétében s fényes ünnepek keretében.

Megjelent a közéletnek és tudománynak igen sok kiváló tagja, köztük számosan az intézet volt növendékei közül.

Ép ez az intézet jelentőségének legszebb bizonyítéka, hogy a

szárnyai alól kibocsátott növendékek legnagyobb része mind közéleti, mind társadalmi téren előkelő nevet és helyet vívott ki magának.

Alig zajlottak le a fényes jubileumi ünnepségek a társadalom és a sajtó élénk figyelme és méltányoló elismerése mellett, máris az életnek egy másik, súlyosabb teherpróbáját kellett kiállania az intézetnek. A világháború minden szenvedése és megpróbáltatása szakadt rá hirtelen hazánkra s védelmezői közt az első sorokban állották ki a vitézi próbát az intézet növendékei.

Az orosz puszták zugó szelében s a kéken mosolygó olasz ég alatt, a francia erődök vadul tomboló harcaiban s az újból vérző székely havasok közt érdemelték ki a mellüket ékesítő számos kitüntetést. Sajnos, közülük sokan hagyták ott derékbatörve ifjú életüket a férfias bátorság és becsület mezején.

A világháború szerencsétlen vége és a forradalom lezajlása után a vörös rémuralom csapása szakadt rá az intézetre. A nemes tradíciókat, a tisztult vallási és nemzeti eszményeket kíméletlenül eltiporni akaró diktatura teljesen felforgatta az intézet addigi nevelési és tanulmányi rendjét s nagy károkat okozott az intézet felszerelésében és berendezéseiben. Pár nappal a diktatura kitörése előtt, már 1919. március közepén eltávolították az intézet éléről Szolgyémy Ferenc kormányzót, azt a férfiút, aki fáradságos évek hosszú során át oly nemes igyekezettel buzgólkodott az intézet színvonalának emelésén s az ifjúság vallásos szellemének elmélyítésén. A közoktatásügyi népbiztosság megbízottja, Surányi Károly, a beállott nehéz körülmények között bizonyos megértéssel vezette ezután az intézetet a diktatura várva-várt bukásáig.

1919. augusztus 9-én Usetty Ferenc, a II. ker. egyet. kath. főgimn. igazgatója vette át a gimnáziummal egyidejűleg a Ferenc József Nevelőintézet vezetését is. Az ő céltudatos, energikus vezetése alatt a közelmult gyászos eseményei után erős akarattal próbált az intézet újból talpraállni s megkísérelte a lefolyt 3 év alatt — bár mérsékelt anyagi eszközökkel rendelkezve — azt az előkelő helyet, melyet a magyar ifjúság nevelésében kivivott, újból elfoglalni. *(Dr. Sz. Gy.)*

II. Az év története.

Az 1921/22. iskolai évvel fennállásának 33. évét érte el a Magyar Királyi Ferenc József Nevelőintézet. A tanév az intézetben a nyár folyamán eszközölt tisztogatási és javítási, valamint a huzamosabb ideig tartó villanszerelési munkálatok ellenére is alig párnapig késedelemmel, szept. 10-én megkezdődött. A 34 új növendékkal gyarapodott tanulóifjúság az intézet szabályaiban előírt holmikkal felszerelve pontosan jelentkezett és nagy igyekezettel fogott hozzá iskolai tanulmányaihoz.

Az intézet tanári kara — tekintettel a növendékek magasabb létszámára — kiegészült Varanics Ferenc szakvizsgás tanárjelölttel,

akit a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1921. szept. 24-én 159,118/1921. sz. a. osztott be az intézet tanári karába.

Az intézet éléről 13 évi (1907—1920) kiválóan érdemes és sikerekben gazdag kultúrmunka után még 1920-ban távozott Szölgyémy Ferenc kormányzó, akit a 39,663/1922. sz. rendelet 1922. márc. 11-én véglegesen nyugalomba helyezett. Ez alkalomból Öfömméltósága, Magyarország kormányzója f. évi ápr. hó 1-én kelt magas elhatározásával megengedte, hogy Szölgyémy Ferenc intézeti kormányzónak végleges nyugalombahelyezése alkalmából a magyar tanügy terén szerzett érdemeiért magas elismerése tudtul adassék.

Mindjárt a tanév elején nagy kitüntetés érte az intézetet Usetty Ferenc kormányzó személyében, akit Öfömméltósága, Magyarország kormányzója 1921. szept. 9-én kelt magas elhatározásával az 1919. aug. 28-án történt igazgatói kinevezés helyesbítéseken az V. fizetési osztályba kinevezni méltóztatott. Az intézet növendékeinek és tanári karának szeretetteljes ünneplése párosult a társadalom szélesebb rétegeinek elismerésével 1921. szept. 21-én azon a bensőséges ünnepen, melyen főleg dr. Pintér Jenő tanker. kir. főigazgató hatásos beszéde méltatta Usetty Ferenc kormányzónak a nevelés és oktatás terén kifejtett s a felsőbbség által is magasra értékelt nagy érdemeit.

Ugyancsak örömmel vett tudomást az intézet újabban arról a tényről is, hogy a f. évi június 16-ára összehívott új nemzetgyűlésbe a választópolgárok bizalma ismét beküldte Usetty Ferenc kormányzót, mint a fővárosi déli lajstromos választókerület egyik megválasztott képviselőjét.

Az I—IV. osztályokat magában foglaló I. szakasz Csudáky Bertalan, az V—VIII. osztályokat magában foglaló II. szakasz Schaefer Vilmos tanárok vezetése alatt állott. Az I. szakasznak 53, a II. szakasznak 44, azaz összesen 97 növendéke volt az intézetnek.

Az előbbi évek gyakran ismétlődő járványai az idén megkímélték intézetünket, valamint az utóbbi években majdnem rendszeressé váló szénszünetet is — bár nagy nehézségek árán — sikerült elhárítania az intézet vezetőségének. Így az oktatás és nevelés rendszeres menetében, megszakítás nem állott be.

Az intézet egészségügyének felülvizsgálását dr. Szabó Sándor városi tiszti főorvos, valamint dr. Barsi Jenő városi tiszti orvos különös gondnal és körültekintéssel látták el, míg a növendékek egészségi állapotának gondozásában dr. Szlávik Ferenc egyet. orvostudor, gyermekorvos és dr. Baitrok József egyet. orvostudor, fogorvos fejtettek ki elismerésre méltó buzgalmat.

A fürdést az év nagy részében az intézeti fürdőben végezték a növendékek, a tavaszi kedvezőbb időkben pedig a Császárfürdő uszodáit látogatták.

Az idegen (német, francia, angol) **nyelvekben való oktatás** két csoportban folyt, külön a kezdőknek, külön a haladóknak.

Az angol nyelvet dr. Schmidt Márton címz. középisk. igazgató,

szakfelügyelő, a francia nyelvet dr. Petrich Béla leányfőgimn. tanár, a német nyelvet Schaefer Vilmos int. tanár és Knubels Rezső főgimn. tanár tanították.

A zeneoktatást a zongorajátékban Posselt Humbert és Zander László főgimn. tanár, a hegedűjátékban dr. Wagner József, a gordonkajátékban Faludi Lipót zenetanárok látták el.

A művészeti nevelést szolgálták a hangversenylátogatások, a színházak klasszikus darabjainak megnézése, múzeumok, gyűjtemények megtekintése, ifjúsági kirándulások (Aquincum) stb.

Az intézeti sportklub, az I. S. C., mely Schaefer Vilmos tanár szakavatott vezetése alatt áll, szept. 14-én választotta meg vezetőségét. Elnök lett Okolicsányi Pál VIII., titkár Tornallyay Bertalan VIII., pénztáros Illyés Endre VIII., szertáros Markhot Imre VII., jegyző Fiala Géza VII. o. t.

Kedvező időben a növendékek a játékpályán üzték az atlétika különböző ágait: a futást, súlydobást, ugrást stb., valamint nagy érdeklődést mutattak a méta- és hockey-játék iránt, különösen mióta a fővárosi tanács előzékenysége folytán rendelkezésre bocsátott makadámsalakkal sikerült a játszóteret feltölteni és vízszintezni. A tél folyamán a rodlizásra és koresolyázás gyakorlására nyílt alkalmuk a növendékeknek az intézet koresolyapályáján.

Az I. S. C. okt. 4-én házi atlétikai versenyt rendezett, míg évről-évre az atlétikai versenyt a már rendbe hozott játszótéren május 29-én rendezte. E verseny szép eredménnyel zárult az atlétika minden ágában. A pontversenyben, mint I. győztes, Hállay Tivadar VII. o. t. a Deréky László emlékdíjat nyerte. A díjnyertesek közül Grosch József VI. o. t., Deréky István V. o. t., Molnár Iván IV. o. t. stb. említhetők meg.

A vívást a kezdőkre és haladókra osztott csoportoknak dr. Bohn Ferenc, szolgálatételre a kultuszminisztériumba beosztott középiskolai tanár tanította.

A táncoktatást Kreuz Gyula oklev. tánc tanár végezte a téli hónapok alatt s a modern táncok mellett nagy gondot fordított a régi, szép magyar táncok elsajátítására is.

Az intézeti könyvtárt az év folyamán nagy mértékben vették igénybe az intézet növendékei, kiknek emellett különböző tudományos és szépirodalmi folyóiratok, képeslapok és napilapok állottak rendelkezésére.

Régi tradícióikhoz híven diszörtséget állottak vagy diszkiséretet szolgáltattak a növendékek több ízben is a koronázó Mátyás-templomban tartott ünnepi istentiszteleteken, az ifjúsági Szent Jobb-körmeneten, az úrnapi ünnepélyes körmeneten, stb.

A szorgalmas munkában és tanulásban töltött tanévet f. évi június 17-én Tedeum fejezte be az intézet kápolnájában. Az innen a díszterembe vonuló növendékekhez és szülőkhöz Usetty Ferenc kormányzó intézett búcsuzó szavakat. Beszédében kiemelte, hogy a

szigorú elbírálás dacára is csak alig néhány növendék nem felelt meg minden tárgyból a követelményeknek. Ezzel szemben kiváló tanulásaért és magaviseletéért dicséretben részesítette az év folyamán már kettős kitüntetésben részesült Ráthonyi Ákos III. o. t., intézeti növendéket és a most évvégén kitüntetést nyert Magyar Kossa István I. és Deréky István V., s az egyes kitüntetést nyert Gunzl Ferenc és Újhelyi István II., Baditz Károly III. és Markhot Imre VII. o. t. intézeti növendékeket. Miután a kormányzó az intézeti tanári karral tartott előzetes megbeszélésen megállapította minden növendék tanulmányi, fegyelmi és erkölcsi előmenetelét, közölte a jelenlevő szülőkkel gyermekeikre vonatkozó észrevételeit. Egyszersmind közölte azt is, hogy a következő tanévre nem vesz fel az intézet csak napközben bejáró, félbennlakó növendékeket. Minden növendéknek benn kell laknia.

Végül elismerését fejezte ki az intézet tanári karának nagy odaadást igénylő, fáradságos, de nagy eredményeket felmutató munkásságáért s búcsút vett a jól megérdemelt hosszú vakációra vidáman készülődő növendékektől.

A növendékek legnagyobb részben még ugyanez nap távoztak az intézetből a szülői házhoz, hogy a szünidő pihenését testi és lelki erőik fokozására használják fel. Hogyha majd az ő tudásukra, munkájukra, karjukra vagy kardjukra lesz szükség, biztosan számíthasson rájuk ez a letiport, megalázott, megcsonkított Magyarország s az ő új, friss tetterejük, áldozatkészségük állítsa vissza az ezeréves régi szent határokat.

III. A m. kir. Ferenc József Nevelőintézet kormányzója és tanári testülete:

a) **Usetty Ferenc**, a m. kir. Ferenc József Nevelőintézet kormányzója, főgimn. igazgató, nemzetgyűlési képviselő, a Keresztény Községi Párt alelnöke, stb.

b) **Nikolics Ignác**, a m. kir. Ferenc József Nevelőintézet h. kormányzója, a főgimn. h. igazgatója. Usetty Ferenc képviselőségének tartamára annak megbízott helyettese.

c) *Nevelőintézeti tanári kar:*

Csudáky Bertalan, F. J. N. rendes nevelőtanár. Az I. szakasz vezetőtanára. Szaktárgyai: magyar, latin nyelv és irodalom. Tanári működésének ideje 26 év. Ezen intézetnél 26 év. Tagja a Philologiai, a Magyar Földrajzi, a Hollós Mátyás Társaságnak, az Uránia Tud. Egyesületnek. Lakik az intézet épületében: II. ker., Ilona-utca 4.

Schaefer Vilmos, F. J. N. rendes nevelőtanár. A II. szakasz vezetőtanára. Szaktárgyai: német, latin nyelv és irodalom. Tanította a német nyelvet a nevelőintézet V—VIII. osztályában heti 9 órában. A nevelőintézeti iroda vezetője. A Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, a Philologiai Társaságnak, a freiburgi Akademische Gesellschaft Schwarzwaldnak rendes tagja. Ófensége László kir. herceg úr

nevelője. Az állami Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola német ny. tanára. Tanári éveinek száma 25. Ez intézetnél 25. Lakik: I. ker., Alkotás-utca 29.

Dr. Somogyi József, okl. középiskolai tanár, F. J. N. nevelőtanár. Szaktárgyai: mennyiségtan, természettan, bölcselet. A Magyar Tanárok Nemz. Szövetségének, a Kir. Magy. Term. Tud. Társulatnak, a Báró Eötvös József Collegium Volt Tagjai Szövetségének tagja, a Magyar Filozófiai Társaságnak másodtitkára. Felolvasást tartott a Magyar Filozófiai Társaságban. Értekezése és ismertetései jelentek meg az Athenaeum filozófiai folyóiratban. Németből fordította Oesterreich: «Korunk vilásképe» első felét. Tanári éveinek száma 2. Ez intézetnél 2. Lakik: II. ker., Ilona-utca 4.

Dr. Szalay Gyula, okl. középiskolai tanár, F. J. N. nevelőtanár (a szabadkai r. kath. női felső keresk. isk. volt (menekült) rendes tanára). Szaktárgyai: történelem, földrajz. A Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, a Kath. Középiskolai Tanáregyesületnek, a Magyar Földrajzi Társaságnak tagja. Tanári éveinek száma 5. Ez intézetnél 2. Lakik: II. ker., Ilona-utca 4.

Töpfer Károly, okl. középisk. tanár, F. J. N. nevelőtanár. Szaktárgyai: magyar, német nyelv és irodalom. A Br. Eötvös József Collegium Volt Tagjai Szövetségének tagja. Tanári éveinek száma: 3. Ez intézetnél: 3. Lakik: II., Ilona-utca 4.

Dr. Varanics Ferenc, okl. középisk. tanár, F. J. N. nevelőtanár. Szaktárgyai: történelem, latin nyelv és irodalom. A Hadviselt Tanárok Nemzeti Szövetségének, a Philologiai Társaságnak tagja. Tanári éveinek száma: 1. Ez intézetnél: 1. Lakik: II., Ilona-utca 4.

Zelenka Árpád, okl. középisk. tanár, F. J. N. nevelőtanár. Szaktárgyai: mennyiségtan, természettan. A Kir. Magy. Term. Tud. Társulat tagja. A Budapesti Bölcsész Segítő Egyesület örökös tiszteletbeli elnöke. A Fővárosi Paedag. Seminarium fizikai intézetének tanára. Tanári éveinek száma: 3. Ez intézetnél: 3. Lakik: IV., Veres Pálné-utca 5. III. e.

IV. A m. kir. Ferenc József nevelőintézet növendékeinek névsora 1921–22. tanévben:*

I. osztály: Hencz Miklós, Kováts László, Magyar-Kossa István, Molnár László, Nagy Árpád, báró Nyáry Pál, Shmilliár Károly, Sipos Ádám, Stauber Arthur, Varga Zoltán, Wagner Jenő. **II. osztály:** Bergmann László, Gungl Ferenc, Gyenge Tibor, László János, Németh Lajos, Prepeliczay Árpád, Prepeliczay Imre, Purgly Pál, Scholtz Emil, Szadeczky László, Szlavnich György, Szurovy Walter, Ujhelyi István. **III. osztály:** Baditz Károly, Földes Tibor, Honek István, Jármay Menyhért (kilépett), Koller László, Kralovánszky Zoltán, Lácza-Fritz Ervin, Lipták Béla, Lonszky Ernő, Moticska Rezső, Ráthonyi Ákos, Rejtő Jenő, Szarka György, Takáts István, gróf Zichy Imre. **IV. osztály:** Beér Vilmos, Eperjesy Géza (kimaradt), Kozocsa Tibor, Molnár

* Az előmenetelt a gimnáziumi rész mutatja.

Iván, Nagy Ferenc, Rázga Pál, Sándor Pál, Szentgáli Dániel, Szluha Dénes, Takáts Tibor, Ugron Gábor, Ugron Imre, Uray Miklós. **V. osztály:** Benda Ákos, Csethe Pál, Deréky István, Diószeghy István, Dobos Mihály, Fodor Vilmos, Hencz László, Kis E. Pál, Krémer László, Purgly Sándor, Révész Imre, Satzger Keresztély, báró Schilling Frigyes, Sreiner János, Szemere István, Szemere Miklós, Udvardy István, Zarka Sándor. **VI. osztály:** Dobozy István, Grosch József, Hodossy Imre, Marschalkó István, Mészáros Béla, Sárközy Arthur, Ujházy László, Zarka Elemér. **VII. osztály:** Farkas Tibor, Fiala Géza, Halász Mihály, Hállay Tivadar, Jurenák Sándor, Kerkápoly László, Lakatos Sándor, Markhot Imre, Nesztor György (kilépett), Sárközy Géza. **VIII. osztály:** Alföldy Viktor, Balogh Iván, Balogh Zoltán, Illés Péter, Illyés Endre, Okolicsányi Pál, Szalay Péter, Tornallyay Bertalan.

V. A m. kir. Ferenc József nevelőintézetbe való felvétel kivonatos ismertetése.

A budapesti II. ker. kir. egyetemi kath. főgimnázium mellett fennálló m. kir. Ferenc József nevelőintézetbe a pályázat alá bocsátott helyekre, valláskülönbőség nélkül, minden kellő magaviseletű és előmenetelű tanuló folyamodhatik, aki a gimnázium I—VII. osztályának valamelyikébe belépni kíván. A kérvények a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címezve, az intézet kormányzójánál *legkésőbb július hó 10-ig nyújtandók be.* A 20 K-ás bélyeggel ellátott folyamodványhoz születési bizonyítvány, a mult tanévről szóló iskolai bizonyítvány, egészségi és himlőoltási bizonyítvány melléklendő. A teljes ellátási díj a miniszterium részéről évről-évre nyer megállapítást s a díj felévenként előre fizetendő. A zenéért, nyelvek tanulásaért, vívásért, lovaglásért, táncért és úszásért a résztvevők külön mérsékelt díjat fizetnek. A nevelőintézet célja: oly gimnáziumi tanulókat, kik nagyobb általános műveltségre törekednek, gondos házi felügyelettel és tanítással minden tekintetben kiváló nevelésben részesíteni. A nevelőintézet növendékei gimnáziumi tanulmányaikat a gimnázium többi tanulóival nyilvánosan tanulják. A nevelőintézet külön feladata: hivatott nevelőtanárok szeretetteljes vezetésével, oktatásával és példaadásával a növendékekbe tisztá és fenkölt gondolkodást, benső vallásos érzületet, erkölcsösséget és jellemességet, a haza és király iránt való odaadó hűséget oltani, továbbá a növendékekben valódi önérzetet és művelt magaviseletet fejleszteni s tisztaságukat külső káros behatásoktól megóvni. Ezenfelül magában a nevelőintézetben naponta a szülők kívánsága szerint külön gyakorlati tanításban részesülnek a növendékek a francia vagy angol nyelvből, amennyiben pedig a gimnáziumi tanulmányok megengedik, tanulják a zenét, táncot, vívást, korszolyázást és a lovaglást — a Nemzeti Lovardában. A nevelőintézet növendékei vallási gyakorlatuk teljesítésében hitoktatók vezetése alatt állanak. A kath. tanulók a gimnázium kápolnájában, a többi vallásúak felekezetük templomában jelennek meg isteni tiszteletre. A megbetegedett növendékek számára három helyiségből álló betegosztály áll rendelkezésre. Az orvosi felügyeletet rendes intézeti orvosok gyakorolják s ezenfelül állandó betegápoló áll rendelkezésre. A növendékek előmeneteléről és magaviseletéről a szülők vagy gyámok havonként értesíttetnek. Minden növendéknek magával kell hoznia a mai viszonyokhoz képest megfelelő mennyiségű fehérműt. Az intézet növendékei egyenruhát és Ferenc József király által engedélyezett díszkardot viselnek.

A részletes pályázati feltételek a «Budapesti Közlöny»-ben jelennek meg.

